

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדול שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה ט"ו גליון תשי"ט

פנחס

י"ד תמוז תשע"א

תוכן הענינים

לקח טוב.....א'	שבת בשבתו.....ב'	דבש תמרים.....ג'	בשפתי צדיקים.....ד'	פרפראות לחכמה.....ה'	ודרשת וחקרת.....ו'	פניני התורה.....ז'	חוקים להורותם.....ח'	הילולא דצדיקא.....ט'	דבר בעתו.....י'	דברות קודש.....יא'	משולחן מלכים.....י"ב
----------------	------------------	------------------	---------------------	----------------------	--------------------	--------------------	----------------------	----------------------	-----------------	--------------------	----------------------

אבות פרקו

בדין הוא שיטול שכרו

מאריך רחוקה ולא זרועה הגיע נער עני קרוע ובלוי במקל נידודיו, ואחד מעשירי העיר הכניסו לביתו לעמוד לו למשרת רק בעבור ארוחת שולחנו, וישרתהו ימים רבים בכל כוחו ונפשו.

פעם עסק העשיר בסעודת פורים ויאכלו וישתו והמיכו לבם בכל מיני מעדנים ומטעמים, ובאמצע הסעודה בא סוחר גדול ממרחקים לקנות כמה מיני סחורות אשר ברשות העשיר, ויאמר לו לך ושוב למחר ואמכור לך כרצונך כי עת סעודה עתה, ואין ביכולתי להתעכב בעניני מסחר.

קם אותו הנער המשרת ויאמר אל העשיר אנא תן לי מפתחות בית גנזיך ואני אביא הסחורות כדי שהמכירה תתבצע ולא יידחה, כי רצוני עז שלא תפסיד ריוח זאת, והעשיר לא רצה שלא ימנע עצמו מן הסעודה, אבל אחר הפצרות מרובות הניח לו לבצע המכירה, וההצלחה האירה לו פנים והרוויח מאוד על פי פעלו.

למחר שאלו העשיר הגידה לי מה משכורתך, וכאשר תאמר כן אתן לך, כי כבר עבדתני ימים רבים, ויאמר הנער הרי קצבת לי משכורתי דהיינו ארוחתי כל יום הן הן השכר על פעולתי, ענהו העשיר, דע כי מתחילה חשבתי עליך כי אכילתך חשובה לך כל כך, עד כי ארוחתך הוא משכורתך, כי הוא העיקר אצלך, אבל אתמול נוכחתי לראות כי אין היא חביבה בעיניך עד כדי כך כי הרי עזבת סעודתך הדישנה והענוגה והלכת למכור סחורתי, לכן מעתה מן הראוי שאשלם לך כפי פעולתך כדי שתהיה משכורתך שלימה.

הנמשל הוא שהקב"ה לקח אותנו לעבדיו תמורת זה שאנו חיים בעולם ואנו סועדים על שולחנו, כי כבר מבואר שאין בכח האדם להשיב להקב"ה ולשלם לו גם בעד החיים לבד, כי טוב החיים היא טובה גדולה, וצריך לעמוד כל ימיו בעד הטובה הזאת, והשכר משארי טובות בעולם הזה ובעולם הבא הוא רק נדבה וחסד לפנים משורת הדין, אבל פנחס, אשר מסר נפשו וחיותו בעבור קדושת שמו ית' והרף נפשו למות על קידוש ה' כי לולא הנסים שנעשו לו היה מאבד חיותו, ובזאת גילה דעתו אשר היוו אינם נחשבים בעיניו למאומה, א"כ צריך לשכר אחר, ובדין הוא שיטול שכרו.

לוח הזמנים

פנחס

החול	מוצאי שבת	היום
9:38	8:11	ברוקלין
9:41	8:14	קרית יואל
9:44	8:17	קטנסקילס *
9:39	8:13	מאנסי
9:37	8:10	לעיקוואוד
9:27	8:00	מיאמי
9:17	7:50	לאס אנדזשעלס
9:52	8:25	סאנטרעאל
9:54	8:27	טאהש
10:09	8:42	טראנטא
9:03	7:09	ירושלים
9:00	7:26	בני ברק
10:28	8:57	לאנדאן
10:42	9:16	מאנטשעסטער
11:04	9:34	אנטווערפן
6:33	5:01	מלבורן
19:15	17:46	בוקענס איידעס
22:03	20:36	וויני

להכנסת מודעות, ברכות מו"ט, הנצחת שם, לעילוי נשמות, וכו' **יפנו לאפיס כולל עצי חיים בארה"ב:**
1-888-732-6347
EXT 4
1-888- REB - MEIR

יסודי התורה מטות

יום ראשון	עו.
יום שני	עו:
יום שלישי	עו.
יום רביעי	עו:
יום חמישי	עח.
עש"ק ושב"ק חזרה	

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר וחסידות נאמרים

והוא אשר הורינו הכתוב, "איש לפי פקדיו" שצריך האדם להתגבר כ"איש במצות לא תעשה, והו' 'לפי פקדיו' לשון חסרון, כמו צ'לא נפקד ממנו איש' דהיינו שתחלה להיות נזדר לכל יחסר ויפגם ח"ו במצוות לא תעשה, ואח"כ "יתן נחלתו" במצות עשה הנקרא 'נחלה' כי נחלה ר"ת נ'פשונו ח'תה לה' שנפשו תחבה לה' ולקיינם.

☆

יפקוד ה' אלוהי הרוחות לכל בשר איש על העדה אשר יצא לפניו וכו', גם כאשר אירע שהעם יצאו מהשורה ופסו מהדרך, חלילה לו למנהיג להתרחק מהם, אלא מוטל עליו לצאת ולהוריד עצמו אליהם, ולהחזירם למוטב וזה: "אשר יצא לפניו". (אך פרי תבואה)

☆

ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו לה' כבשים בני שנה תמימים שנים לה' עולה תמיד, הנה "כבשים" הוא מלשון 'כובש' כעסו, פירוש להיות מעבירין על מידותיהם, ע"י תהיו "בני שנה" כמו שפי' בגמ' (ומא כב) על בן שנה שאול במלכו, כבן שנה שלא מעט מעט חטא, כי המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו, והו' "בני שנה, תמימים" הוא, שלא תהיה להם גאווה מזה והנה הבעל גאווה נקרא בעל מוס כידוע, וזה אומר 'תמימים', "שנים ליום" פירוש מעט לעת, שנים בבואו מבית הכנסת שחרית וערבית צריך לקבל עליו קודם בואו לביתו, שלא לקפוד כלל, כי בבחי' כ"ז וכן בשוק אינו שכיח להקפיד, כי אם בביתו שכיח, ועל ידי זה תהיה 'עולה תמיד' ולא יורד, כי בבעם מסתלקת הנשמה חלילה, ונעשה יורד, וזה אומר 'עולה תמיד'. (זאת זכרון)

☆

אשר יצא לפניו, רק זה המוכן לכך שנפשו תצא למען ישראל "אשר יצא לפניו" ומוכן הוא למסור נפשו בעדם הוא הראוי להיות מנהיגם. (חלקת יהושע)

פירוש או ממשמש במעשיו ומרגיש בעצמו האיד שהוא עדיין חסר (מלשון משי'פת) ופחות מהשי' מדת תולעת בשלימות.

☆

בני יוסף למשפחתם מנשה ואפרים, ההוספה בעבודתו ית' "בני יוסף" מעונה שני תנאים, ראשית "מנשה" (מלשון כי נשני) לשכח בעת קיום המצות את המעשים הרעים שעשה, ואילו כאשר יפתחו היצר להתנאות אוי "ואפרים" ישפיל עצמו כ'אפר', ולא יגיד דעתו.

(אור לשמים)

☆

בני גד למשפחתם וכו', הפסוק מרמז על מדות הצדקה, דהיינו גד ר"ת גמול דלים, לצפוק וכו', לשון צפון בצנעה, שיתן בצנעה צדקה להעני, להני וכו' לשון תג שיתן צדקה בשמחה, לשוני וכו' לשון שנים, דיתן ויחזור ויתן. (מאורי שמשי)

☆

ליציר משפחת היצירי לשלם משפחת השלמי, הבדורה נתונה בידי האדם, אם לטוב או להיפוכו, ולכן זה הנשמע ליציר הרע "ליציר" אוי הבא למכא פותחין לו "למשפחת היצירי" ואילו הבדור בטוב ושואף להגיע לשלימות "לשלם" מוכסח הוא כי הבא לטהר מסייעין לו, והרבה משפחות וסיעות ידו לו "משפחת השלמי".

☆

איש לפי פקדיו יתן נחלתו, הרה"ק ר' יחיאל מיכל ז"ע המגיד מולאמשוב פירש הפסוק בתהלים 'שוא לכם משיביו קום מאחרי שבת' שישא לכם' לעבוד בזה הדרך 'משיביו קום' להיות משכים ומקדים לקיים המצות עשה שהם בקום ועשה' מלהיות 'מאחרי שבת' היינו להיות נזדר מלעבור על מצוות לא תעשה ב'ש' ואל תעשה'. כי אם זהו הדרך מתחלה צריך להיות ב'סור מרע' להשמר ממצות לא תעשה, ואח"כ 'עשה טוב' ע"כ הקדושה,

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, וכו', וברש"י לפי שהיה השבטים מבזין אותו הראיתם בן פזני זה שפיטם אבי אמו עגלים לנ"א וכו', לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן, חלילה לרם לשבטי ישורון לבזות את פנחס שקנא קנאת השי'ת, אלא שבמעשהו החזיר בלבם רגש של קנאה, באמרם כי אם זה - שפיטם אבי אמו עגלים לע"ז - וזה לקנאות לכבודו ית', הרי גדולה התביעה עליו שחם מנוע היחס על שלא הקדימו לעשות זאת, 'לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן' להרגיע את רוחם, כי מעשהו נובע מחוסר הנעלה בהיותו מורע אהרן, כך שאין כלל מענה על שלא זכו הם לנקמה זו.

(ליקוט מנחה)

☆

ובני פלוא אליאב, גם אם הנהגתו ית' עמנו היא נפלאה מאתנו, "פלוא" הרי שהיבים אנו להאמין, כי הוא אבינו שבשמים המרחם עלינו כרחם אב על בנים "אלי-אב". (ברית אברהם)

☆

ובני קרח לא מתו, שמעתי מאת כבוד אדמו"ר הרב דק' מוהרמ"ו מרימנוב זצוק"ל רמז הפסוק 'ובני קרח לא מתו' הנה כי קרח בעל המחלוקת מת, עם כל זה 'בני קרח' תלמידיו בעלי המחלוקת 'לא מתו', כי בכל דור דור יש נגיד מבעלי המחלוקת על הצדיקים וההולכים בתום ונראה לי דנפקא מינה למיבעי רחמי.

(אנרא דכלה)

☆

בני יששכר למשפחתם תולע משפחת התולעי, יש לומר על דרך מה שכתבו בספרי יראה וכנודע, שזהו כלל ויסוד מוסד בעבודת הקדש, שכש מה שמשגיח איזה מידה טובה יותר הוא משיג שהוא עדיין רחוק ממנה, וכמ"ש על הפסוק אמרתי אהבמה והיא רחוקה ממני, וז"ש הכתוב 'תולע' היינו כשזוכה להיות בבחי' 'תולעת' ולא איש, אוי "משפחת התולעי"

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים על פרשת השבוע ערובים וסדורים

שבת בשבתו

ע"י השבת נמתקים ימי בין המצרים

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וגו' השיב את חמתי מעל בני ישראל, י"ל לפי הידוע מכוונת בין המצרים לכיון על שמות העולם תש"ך ולצרף גם שם הוי' ב"ה בכדי שיהי' ששה כוללים שיעלה למספר ש"ם של"ם עיין במשנת חסידים, ויש לרמוז בקרא ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימ"ה היינו כשבאים ימי המצרים אז כיוון חמשה שמות העולם תש"ך ובצירוף הוי' עולם תשמ"ז כמספר תיבת שמו"ת ועם הששה כוללים הם במספר צי"ן ירושל"ם שייבנה במהרה בימינו והעיקר הוא ע"י שבתות שבין ימי המצרים וע"כ שב"ת עם כ"ד שעות עולה ש"ם של"ם ובצירוף הוי' כי מאי שבת שמי' דקוב"ה יעלה למספר צי"ן ירושל"ם, וידוע מספרים אשר פנחס ה' שביעי ליעקב כמו שה' חנוך שביעי לאדה"ר והוא בבחי' שבת יום השביעי עיין ברבינו בחי' פ' זו ע"כ קורין פרשת פנחס בתחילת ימי המצרים להמתקים ע"י שבת קודש. וזהו השיב את חמתי מעל בני ישראל כי ע"ל בני" ישראל עולה שבת לאשר ע"י ישראל נחשב בספרים למספר תק"מ כמספר י"ב פ' מ"ה ע"ש. ותיבות הני"ת א"ת חמתי עולה כ"א פ' י"ם ורמוז אשר ע"י שבת נמתקים כל ימי המצרים ונהפכו לששון ולשמחה אמן. גם ע"ל בני" ישראל עולה דבר"י שמע"ו חזו"ן שהם הפטורת של ימי המצרים.

(אמרי נועם)

בכל שבת יש הארה ממשנה רבינו ע"ה

ויקרב משה את משפטן לפני ה', איתא במדרש שהקריבו לפני שרי עשרות ולפני שרי מאות וכלם יראו לשפוט בדבר הזה וגם משר"ע ירא עד שהקריבו את משפטן לפני ה', והענין בזה כי חטא מקושש ה' שחטא נגד משר"ע כדאיתא בזה"ק כי חלק מרע"ה ה' שבת כמ"ש שמח משה במתנת חלקו, וצלפחד לא קיים את השבת בשבת השני שנצטוו ישראל ובאם ה' מקיימם מצות שבת בשבת השני ה' אז תיכף ניכר לעין כל ישראל מדרגות השבת שהוא מדרגות מר"ע, וע"י חטא צלפחד שעבר על שבת השני נסתם האור הזה מישראל, וע"ז ה' מר"ע מסופק אם יוכל לעבור על מדותיו או לא כי בצערא דגופא אסור לת"ח לעבור על מדותיו, ובצערא דממונא מצוה לעבור על מדותיו, כדאיתא בגמ' כל העובר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו, והענין כי צערע דממונא אינו רק בעו"ה והוא דבר שיוכל להחזיר לו, וצערא דגופא הוא דבר שנשאר רושם לעד, ולכן ה' מסופק אם זה המעשה צערא דממונא שלעתיד יחזיר הקב"ה זה האור לישראל ויתראה לעין כל ישראל טוב מעלות השבת ולא נאבד הדבר הזה מאתם רק לזמן, או הוא צערא דגופא כי כמה נפשות מישראל באם ה' יודעים עומק יקרות השבת ה' עובדים את ה' ביתר שאת, והי' מסופק בזה, ע"כ לא יכלו שום אחד מהדיינים לשפוט את הדבר הזה כי יראו פן

יפגעו בכבודו של מר"ע, והשיב הש"י למר"ע מהאור שלא נסתם האור של שבת רק לזמן אינו נקרא רק צערא דממונא ויכול למחול.

(מי השילוח)

בשבת מתייחדים ישראל להקב"ה

וביום השבת שני כבשים. אמרו ז"ל (ילקוט ח"א רס"א) כל עניני שבת שתיים שתיים, י"ל כי אמרו חכמינו ז"ל (ב"ר יא, ח) שאמרה שבת, לכולם נתת בן זוג כו', כנסת ישראל יהיה בן זוגך, וכ"ז מרומז בשם הוי"ה במילוי ה' (י"ד ה"ה ו"ו ה"ה), גימטריא ב"ן, שהוא הוי"ה כפולה, מורה על התחברות קודשא בריך הוא ושכינתיה, והיחוד ביום השבת, ומורה על יום שכולו שבת שיהיה ה' אחד ושמו אחד.

(רע קודש)

הקב"ה נקרא מלך ע"י שמירת שבת

עולת שבת בשבתו וגו'. דאיתא בזוה"ק לית מלכא בלא מטרונתא. והוא הענין כי אין מלך בלא עם, וכביכול אין נקרא בשם מלך ואינו מתענג כי אם בעת עבודת ישראל עמו והם עולים אליו. נמצא מה שישראל שובתים למטה ועולים בשבת במוסף הם עולים בשבתו כביכול שהוא שורש השבת והתענוג. על עולת התמיד, פירוש שעל פי היחודים שאנו עושים כל ימות השבוע ועושים הכנה לקדושה, על זה עולה בשבת ומצטרף היחוד דחול להעלות בשבת היחוד יותר ויותר.

(עבודת ישראל)

בשבת באה ההתעוררות בלא איתעורותא דלתתא

בכל מועדי ה' נאמר מקרא קדש יהיה לכם חוץ מיום א' דחג המצות נאמר ביום הראשון מקרא קדש ולא נאמר יהיה לכם. מובן הדבר למשכילים בחכמה דזה הוא החילוק שבין יום טוב לשבת, דבשבת באין המוחין שלא על ידי מעשינו, מה שאין כן יום טוב על ידי מעשינו דייקא, אך ביום הראשון דחג המצות ידוע הוא ענין מעשה הנס כל המוחין ביחד שלא על ידי מעשינו, ונעשה גדלות קודם קטנות, על כן נקרא שבת כד"א (ויקרא כג טו) וספרתם לכם ממחרת השבת, קראו הכתוב שבת הוא לטעם הספירה, להורות דמשום הכי בעינן לספור מחדש יום אחר יום עד השלמת כל קומת המוחין בהגדלה יום אחר יום, הגם שנשלמו ביום הראשון עכ"ז אין לזה קיום כיון שהיא שלא על ידי מעשינו רק כמו בשבת, על כן בעינן למיעבד עובדא על ידי מעשינו, ועתה הרי שלך לפניך בכל המועדים נאמר מקרא קדש יהיה לכם, הקדש הנעשה בו היא לכם נעשה על ידי מעשיכם ונשאר לכם לקיום, מה שאין כן ביום א' דמצות, נאמר סתם מקרא קדש, הבן הדבר ויונעם לך.

(אגרא דכלה)

דבש תמרים

**פנינים יקרים, מבאר חפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים**

ושפיר הי' מותר לו, ולכן בדין מגיע
לו שכר. (קדושת יום טוב)

☆

**לכן אמר הנני נותן לו את בריתי
שלום והיתה לו ולזרעו אחריו ברית
כהנת עולם וגו'. יתבאר ע"ד שכתבו
המפורשים דמשו"ה הי' קריעת ים
סוף, ע"י מטה כמו שנאמר ואתה
הרם את מטך ולא הי' ע"י הקב"ה
בכבודו ובעצמו כבי' או עכ"פ ע"י
דיבורו של משה דהנה כל מעשי
ית"ש ראוי להיות נצחי כמוהו
ופעולה שאינו נצחית היא פחיתות
חיו לאי יתי וכיון דקריעת י"ם הי'
רק לפי שעה ואח"כ שב לאיתנו לכן
הוצרך להיות ע"י שליח וגם ע"י
מטה דוקא דהא שכינה מדברת
מתוך גרונו של משה ודיבורו הוא
דבר די בעצמו כביכול, ולפי"ז י"ל
דהנה פנחס ע"י שקנא לדי בדין הוא
שיטול שכרו לעולם שכר נצחי כיון
דע"י קנאתו הציל את כללות ישראל
וצדקתו עומדת לעד ע"כ גם שכרו
לא יקופח במדה שמדד וע"כ מגיע
לו שכר נצחי וע"כ באה הצוואה
למשה לכן אמור היינו שמשה בעצמו
יאמר ולא ע"י שום שליח כיון דרק
באופן זה יתכן שהי' נצחי אם משה
בעצמו ידבר הוא אז יהי' לעולם,
ובזה יש לפרש דברי התרגום ונתן
שיחי לעלמא לברש האולא אשר
תחי' במהרה בימינו דא"י במדרש
דנאולות הראשונות לא הי' נצחית
כיון שהי' ע"י שליח אבל נאולה
אחרונה אשר ישראל נושע בדי' ולכן
הי' תשועת עולמים וע"כ פנחס בא
בשכרו ע"י משה המדבר ומקיים
ששכינה מדברת מתוך גרונו הי'
הוא מבשר טוב לישראל במהרה
תשועת עולמים אשר תחי' ג"כ ע"י
הקב"ה בעצמו. (עצי חיים)**

בשעת לימוד התורה, או לו למי
שרואה את הוריו באומנות פגומה,
חיינו בעת נסיון רח"ל ע"כ, ועובדא
הוי בימי הרה"ק מראפשין זללה"ה
באחד מגדולי תלמידיו שזמקט בא
לו להכשל באיסור כרת רח"ל, וראה
בהקוף צורת רבו הקדוש ונרתע ושב
לאחריו, ואח"כ נודע לו הדבר כי
בזכות רבו רגליו ישמור. וזה שביקש
משה רבינו יפקוד הי' אלקי הרוחות
איש על העדה אשר יצא לפניהם
ואשר יבא לפניהם, כלומר אפילו
בעת אשר יצא, תהיה לפניהם צורתו
כמו בעת אשר יבא. (ייטב לב)

☆

**פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן.
איתא במדרש אמר הקב"ה בדין הוא
שיטול שכרו ויתבאר דהנה נחלקו
הרמב"ם ורבינו ירוחם בכל שאר
המצוות חוץ מגי' דברים דהדין בהו
יהרג ואל יעבור, אם אדם רשאי
להחמיר ע"ע ליהרג שלא יעבור,
הרמב"ם סובר דאסור ומתחייב
בנפש, ור"י סובר דרשאי להחמיר על
עצמו, אמנם מבואר ברמ"א ובשי"ך
דאם הוא אדם גדול וחסיד ויר"ש
כו"ע מודי דרשאי למסור עצמו
עקדיה אפי' על מצוה קלה, והנה
כאן פנחס נמי מסר עצמו על מצוה
קלה שאינו מחויב בה, כי הלכה היא
ואין מורין כן, ולכן בזהו השבטים
ואמרו הראיתם בן פומי זה וכו' והרג
נשיא מישראל ולפי דעת הרמב"ם
הרי מתחייב בנפשו הוא, ולכן בא
הכתוב לסתור טענתם ויחסו אחר
אהרן שהי' בבחינת אדם גדול ויר"ש
ושפיר רשאי למסור נפשו אף על
מצוה קלה שאינו מחויב בה, ושפיר
אמר המדרש בדין הוא שיטול שכרו
דכיון דיחסו הכתוב אחר אהרן לא
עבר עבירה במסרו נפשו על קדיה**

**פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן.
איתא במדרש אמר הקב"ה בדין הוא
שיטול שכרו. על פי המדרש שהביא
במתנות כהונה (פרשת פנחס ג')
בשם הרמב"ם במאמר התחיה, כי
כשבאו עליו להרגו פרחה נשמתו
מפחדם ונשאר כמת והניחחו,
ונפשות נדב ואביהוא שהיו עדיין
שכר בעולם הזה הוא משום
דשכירות אינה משתלמת אלא לבסוף
(בבא קמא צ"ט ע"א), ואם בן
משוטטות שם היו מרגישים בדבר
והחזירו לו נפשו בעדו חס, ע"י"ש.
והנה הטעם דאין משלמין אצלו היו
הסוף ולכך בדין הוא שיטול שכרו
מיד, לכן אמור לו הנני נותן לו את
בריתי שלום, דאלי"כ היה צריך למות
כדי שיקבל שכרו. (ישמח משה)**

☆

**יפקוד הי' אלקי הרוחות איש על
העדה אשר יצא לפניהם ואשר יבא
לפניהם. ונראה על פי מה
שמתאמרא משמיה דהרה"ק רבי
אריה לייב מלאנצהוט זללה"ה על
מאמרם ז"ל אשרי מי שרואה את
הוריו באומנות מעולה אוי לו למי
שרואה את הוריו באומנות פגומה.
כי אמרו חז"ל אצל יוסף בעת
שהסיתו אשת פוטיפר, נראתה לו
דמות דיוקנו של אביו. הענין בזה כי
סגולה היא בכדי להנצל מן החטא
לצייר בעיניו צורת אביו ורבו
המובהק, ולזה יוסף צייר בעיניו צורת
אביו וניצל מן החטא. ובשם הארזיז"ל
כתבו כי בעת שהאדם מגיע ללימוד
התורה לענין שאינו זוכה להבין בה,
יש גם נכון סגולה לצייר נגד עיניו
צורת אביו או רבו שלמדו תורה, וזה
יאייר לו הדרך למצוא את לימדו על
ישרו. וזה דברי רבי אשרי מי
שצריך לצייר צורת אביו ורבו**

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

ויקרב משה את משפטן לפני ה'

פעם באה אשה אחת לשאול את הגאון רבי יעקב משולם אורנשטיין זצ"ל בעל ה"שועות יעקב" איזה שאלה, אמר לה הגאון: חכי רגע עד שאעיין בשו"ע יורה דעה, ובאותו מעמד נכח שם הרה"ק ר' שלום מקאמינקא זי"ע וכששמע זאת פנה אל הגאון ואמר: הלא איתא בפרקי אבות (פ"א מ"ה) ואל תרבה שיחה עם האשה, ענה הישועות יעקב: מנא לך הא דזה כבר מיקרי ריבוי שיחה, השיב לו הרה"ק ואמר: כך מצינו בתורה, דבפרשת בהעלותך כשבאו האנשים טמאים לשאול שאלת "למה נגרע", השיב להם משה "עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם", ואילו בפ' פנחס כשבאו בנות צלפחד לטעון אל משה כתיב "ויקרב משה את משפטן לפני ה'", ולהם לא אמר שהולך לשאול את פי ה', אמור מעתה דגם דבר זה מיקרי ריבוי שיחה, ולכן לא דיבר אתם מאומה.

לאלה תחלק הארץ

הבעש"ט הק' נסע פעם בדרך וכאשר נטו צללי ערב סר לכפר אחד ללון שם במלון ויהי בערב במלון שמחת נישואין ובאו מחותנים וקרוביהם ומכיריהם לכבוד החתונה ושמחו שם כל הלילה הבעש"ט לא פנה אליהם ולן עם אנשיו בחדרו ויהי בהיות הבוקר השכימו המחותנים לנסוע לדרכם הבעש"ט עמד בחוץ מוכן להמשיך בנסיעתו וציפור אחד עמדה על אילן וצפצפה מול החתן והכלה פנה הבעש"ט אל פמליתו ואמר הידעתם מה הציפור אומרת היא אומרת "לאלה תחלק הארץ" לא הבינו התלמידים את דבריו ולא הרהיבו עוז בנפשם לשאול לרדם כוונת הדברים האלו, לאחר שנים רבות והזוג שנישאו הצליחו בחייהם וראו בנים ובני בנים עלתה בדעת האיש מחשבה לנסוע לעת זקנתו לארץ ישראל והחליט לעשות כן אבל אשתו לא רצתה בשום אופן לעזוב את בניה ולנסוע ולא יכלו להשתוות ביניהם והלכו לדין תורה ופסק הבית דין שהאשה צריכה לקבל גט פטורין ואינה יכולה למנעו מלנסוע ואף הוא אין יכול להכריחה לעלות וכך הוה שנתגרשו והאיש נסע לארץ ישראל והאשה נשארה בחוץ לארץ המעשה נתפרסם בכל המדינה עד שהגיעה השמועה לתלמידי הבעש"ט שהיו עמו באותו כפר בשעת החתונה ואמרו: עכשיו אנו מבינים דברי רבינו הבעש"ט שאמר שהציפור אומרת לאלה תחלק הארץ היינו שאר"י עשתה חלוקה בין הזוג שנתגרשו בשבילה.

ובני קרח לא מתו

פעם אחת כשישב הרה"ק ר' יחזקאל מקאזמיר זי"ע בסעודת שבת נפל זבוב בתוך הרוטב שבקערה, מה עשה, ציוה להוציא הקערה מחוץ לשולחן, להכניס כף אל הרוטב תחת הזבוב ולהשפיל הקערה למטה, ועל ידי זה נמצא הכף עם הזבוב למעלה, ואין זה בורר פסולת, אלא בורר אוכל, על ידי שהשפיל הקערה למטה, והכף עם הפסולת נמצא מבלי

עשיה למעלה, ואמר שהנה כי כן בשמים ממעל משתמשים בעצה בעצה זו, שנאמר "מוריד שאול ויעל" שאם רוצים להציל את מי שהוא מן הגיהנום ואינו ראוי כל כך להוציאו בעצמו, לכך "מוריד שאול" שמורידים הגיהנום בהשפלה למטה, וממילא נמצא זה "יעל" שהוא עומד למעלה, עכדה"ק ודפח"ח, ובזה י"ל הענין שהיה בבני קורח שנאמר "ובני קרח לא מתו" וידוע מה שאמרו חז"ל "מקום נתבצר להם בגיהנום וישבו עליו וכו' ועליהם אמרה חנה ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל", דהנה ידוע שהם היו בעצה תחילה, ורק בשעת המחלוקת הרהרו תשובה בלבם, לפיכך נתבצר להם מקום גבוה בגיהנום, והוריד הגיהנום ושאל ונשארו הם ממעל במקום גבוה, וכן יעשה לעתיד עם כל עדת קורח.

ונתתה מהודך עליו

כשנפטר הרה"ק ר' אברהם יהושע העשיל מסקווירא זי"ע נכנסו נכבדי העיר לבנו הרה"ק ר' יוסף מאיר ממאחניווקא זי"ע לעטרו בכתר ההנהגה למלא מקום אביו הק', והוא מרוב ענוותנותו סירב באמרו כי שבילי הצדיקים לא נהירין לי', אמר לו אחד מהנכבדים דשם: הנה שמעתי מזקני החסידים שכשנפטר המגיד מטשערנאביל זי"ע אז סירב בנו הרה"ק ר' יצחק מסקווירא זי"ע לקבל על עצמו עול ההנהגה בטענה זו ששבילי הצדיקים לא נהירין לי', ועכ"ז היה אח"כ צדיק מפורסם, נענה לו הרה"ק ואמר: עכשיו נתבאר לי מאמר הגמ' (ב"ב ע"ה) עה"פ "ונתתה מהודך עליו" ולא כל הודך, זקנים שבאותו דור אמרו פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה אוי לה לאותה בושא אוי לה לאותה כלומה, ולכאורה קשה הלא גם צעירי הדור ראו שפני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה, ולמה דווקא הזקנים אמרו ככה, אלא כנראה שמפני שהצעירים ראו את משה בזקנותו ואת יהושע בנעורו, על כן חשבו כי גם משה בימי נעוריו היה כפני לבנה, ורק בזקנותו היה כפני חמה, וכן יהושע כשיגיע לימי הזקנה גם הוא יהיה כפני חמה, אבל הזקנים שהם ראו פני משה כפני חמה גם בימי נעוריו, לכן אמרו פני משה כחמה וכו' אוי לאותה בושא אוי לאותה כלומה.

תשמחו להקריב לי במועדו

כשנפטר הרה"ק ר' יעקב משה מקאמארנא זי"ע, והוא בן ס"ח שנה, הספידו חתנו הרה"ק המנחת אלעזר ממונקאטש זי"ע וקרא עליו את הפסוק בפרשתן: "את קרבני לחמי לאשי... תשמרי להקריב לי במועדו", דהנה מיתת צדיקים מכפרת והיא כמו קרבן עולה של דורו, כדרך שאמרו חז"ל: שהמלאך מיכאל מקריב נשמותיהם של צדיקים על המזבח שברקיע, אבל הפסוק מזהיר את בני הדור שישמרו להקריבו רק "במועדו" ולא לפני מלאת לו שבעים שנה, אם יספה בעון הדור.

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

פרפראות לחכמה

והוא לא היה בעדת קרח: טענת בנות צלפחד היה ממ"נ אם אנו כבן נירש כבן ואם לאו תתייבם אמת אבל אם היה בעדת קרח אין להם טענת ממ"נ שהרי עדת קרח ירדו חיים שאולה ואיתא במדרש שהם חיים וקיימים עד עכשיו ממילא אמם אינה יכולה להתייבם שאין כאן כי ישבו אחים יחדיו ומת אחד מהם לכן אמרו שלא היה בעדת קרח כי בחטאו מת וטענת ממ"נ שלהם קיימת.

(תפארת הגרשוני)

☆

כן בנות צלפחד דברות נתן נתן להם אחות נחלה: קשה היה לו לומר נתן נתן להן בלשון נקיבה, "ל כתבו התוס' (ב"ב קט"ז:) ענה אשה היתה דכתיב ענה בת צבעון והא דכתיב הוא ענה בלשון זכר כיוון שירשה עם אחיה צבעון כזכר, לכן אחרי שהקב"ה ציווה לתת להם ירושה כזכרים כתיב נתן נתן להם בלשון זכר ולא בלשון נקיבה.

(חנוכת התורה)

☆

ויקרב משה את משפטן לפני ה': איתא (שבת ק"ח) כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים, נמצא המחלל את השבת אינו מקבל נחלה א"כ לדברי האומר "מקושש זה צלפחד" חליל שבת לא מגיע לו נחלה לפי"ז מה היה טענת בנות צלפחד, אבל אם נאמר "מקושש לשם שמים נתכוין" כן מגיע לו נחלה אבל רק הקב"ה שהוא יודע מחשבות יכול לומר אם לשם שמים נתכוין לכן "ויקרב משה משפטן לפני ה'" אם יש לו נחלה ובנותיו יורשות את נחלתו.

(אהל תורה)

☆

ונתת מהודק עלי: איתא (ב"ב ע"ה) מהודק ולא כל הודק וקנים שבאותו הודק אמרו פני משה כפני החמה פני יהושע כפני הלבנה אוי לאותה בושא אוי לאותה כלומה, קשה למה דווקא הוקנים אמרו כך, "ל ע"פ דברי רבנו חננאל שכל מ' שנה במדבר לא קדשו החודש ע"פ הראיה אלא על פי חשבון משום שלא ראו את אור החמה ביום ולא את אור הלבנה בלילה בגלל העננים שהיו מכסים למחנה, לפי"ז מוכן למה רק הוקנים אמרו ולא הצעירים משום שהם נולדו וגדלו במדבר לא ידעו איך נראה פני החמה ופני הלבנה אבל הוקנים שראו את החמה ואת הלבנה במצרים לפני שהיו ענני הכבוד וזכרו איך נראה פני חמה ופני לבנה רק הם היו יכולים לומר "פני משה כפני החמה ופני יהושע כפני הלבנה".

(נפתלי שבע רצון)

☆

וביום הבסורים וכו' תמימים יהיו לכם: רש"י אף הנסכים יהיו תמימים למדו רבותינו (מנחות 9) מכאן שהיין שהעלה קמחין פסול לנסכים, קשה למה לא נאמר זה בשאר המעודות, "ל דאיתא (ב"ב צ"ח) שבחג השבועות מתחיל היין להתקלקל מחמת החמה לכן הזהירה התורה בשבועות דווקא שהיין לא יהיה פגום.

(יסוד אוהל מועד)

פנחס בן אלעזר בן אהרן: רש"י: בדין הוא שיטול שכרו, לכאורה מה היא ההוכחה שמגיע לו שכר, אמרו חז"ל (ברכות ז' א') צדיק וטוב לו, צדיק בן צדיק, בא הכתוב ויחסו בכדי להודיע שהוא צדיק בן צדיק א"כ וטוב לו או "בדין הוא שיקבל שכרו".

(מדרש יהונתן)

☆

השיב את חמתי מעל בני ישראל: צריך להבין הלשון "השיב את חמתי" להיכן השיב, "ל על דרך שאמרו (ברכות י"ח) צדיקים במיתתן נקראו חיים ורשעים אף בחייהן קרוין מתים, הכוונה צדיקים במיתתן הגוף שבחוץ מת אבל הנשמה שהיא בפנים חיה, ורשעים בחייהם הוא בהיפוך שגופם שבחוץ חי אבל נשמתם שבפנים היא מתה, וזה נרמז בתיבת "חמתי" אותיות חי הם בחוץ ואותיות מת הם בפנים ופנחס כיפר על בני ישראל ונעש בבחינת צדיקים ובה השיב תיבת "חמתי" לתיבת "מחית" חי בתוס' אף שבחוץ מת וגם תיבת "מחית" פירושו חי.

(הגר"א)

☆

לכן אמור הנני נתן לו את בריתי שלום: איתא בירושלמי שהשבטים נידו את פנחס על המעשה שעשה ואמרו (מ"ק ט"ז.) המנודה אסור בשאילת שלום, לכן אמר הקב"ה "הנני נתן לו את בריתי שלום".

(כסף נבחר)

☆

לאזני משפחת האזני: אומר אני שז משפחת אצבון, וכתב השל"ה לרמז למה שאמרו חז"ל אצבעות אדם יתדות שאם ישמע דבר שאינו הגון ישים אצבעו באזנו, "ל כיוון ששבט גד היו שכנים עם שבט ראובן ושמעון שהיה בהם רשעים דתן ואבירם ור"ן איש זמרי בן סלוא וכ"ד אלף שמתו במגיפה לכן כתיב אצבון אבל כאן שכבר נסתלקו ונשארו רק הצדיקים לכן הסיד אצבעו ונקרא "אזני" ע"ש "אזן שומע תוכחת חיים בקרב חכמים תלין" (משלי ט"ו ל"א).

(תורת משה)

☆

לישוב משפחת הישבי: רש"י: הוא יוב האמור בירדי מצרים, "ל הנה יוב טען לאביו יששכר ששמו הוא כשם ע"ז לכן נתן לו אביו אות ש' משמו ומפר' פנחס נקרא ישוב, לפיכך עד פר' פנחס קוראים בתורה ישכר בשני ש' ומכאן ואילך נקרא ישכר בש' אחת.

(קרבן העני)

☆

ושם בת אשר שרח: יש לרמז למה שאמרו חז"ל שרח בת אשר נכנסה בחיים לגי' בעבור שבשרה ליעקב אבינו שיוסף חי, ושם בת אשר שרח ר"ת וזאת ש'נכנסה מ'חיים בע'ד ת'גמול א'שר ש'יר ר'חשה ש'יוסף ר'ב ח'י.

(פני דוד)

☆

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

וידרשת והקרת

בענין מעמדות בקרבנות

לחמי לאשי ריח ניחחי תשמרו להקריב לי במועדו. (פנחס כה, ב)

שמלאך מן השמים נתיצב נגד יהושע באמצע המלחמה, ואמר לו אמש בטלתם תמיד של בין הערביים ועכשיו בטלתם תלמוד תורה, עיי"ש.

והקשו בתוס' אמאי באמת בטלו קרבן התמיד במועדו, הרי הכהנים היו יכולין להקריב בשעת שישראל היו במלחמה, ותי' ע"ז הרשב"א בשם י"מ, דלא ביטלו ממש, אלא שלא היה שם במעמד ישראל כי היו טרודים במלחמה, והעלה עליהם כאילו בטלו התמיד, והם לא חששו כל כך כיון שאינם מעבדין הקרבן, אמנם כתב ע"ז שאינו מחזור כי יש לו שם קושיא בסוגיא. עכ"פ חזו"ן מדבריו שהיש מפרשים סברו שהמעמד אינו מעבד, אבל הרשב"א גופא מסתפק בזה.

☆

אמנם בטורי אבן (סג) מביא ד' היש מפרשים המובא בהרשב"א, ומעיר עליו דלכאורה הא"ך שייך למימר דלא חששו ישראל אז למעמד בשעת ההקרבה כיון דלא מעבבא, הרי מכל מקום מצווה איכא, ועוד קשה להיש מפרשים הנ"ל דלא הוי ליה למימר שהם לא חששו למעמד, הלא בהא לחודיה סגיא, שמפני טרדת המלחמה לא היה שם מעמד.

ומסיים דבריו דלדידיה לא קשה ולא מידי, כיון שהוא סבר שמעמד מעבד וודאי לקרבן, וא"כ מובן שפיר דברי המלאך בטענתו ליהושע שביטלו התמיד, עיי"ש.

חזו"ן מדבריו להדיא שסבר שמעמד וודאי מעבב לקרבן, ולא כדברי היש מפרשים הנ"ל.

☆

ובקונטרס אחרון על הטורי אבן (נעמ"ס קונטרס לחזו"ן ל"שאלת אר"י" מהגאון ר' משה אריה לייב מוולנא זצ"ל) מביא דברי הטורי אבן וקושייתו על היש מפרשים, ותירץ דאפ"ל דגם היש מפרשים סברי דמעמד מעבב לקרבן, וא"כ הקשה להם מאחר שהיו טרודין במלחמה ולא היו יכולין לעשות מעמד לקרבנות, והרי מעמד מעבב

רשיז"ל פ"י שיהיו כהנים ולוים וישראל עומדין על גביז, מכאן למדו ותקנו מעמדות, כדאיתא בתענית (כו.), עכ"ל.

אמנם במלאכת שלמה על משניות (פ"ד דענינים מ"ג) הביא בשם רש"י במהדו"ת דהא דבעי מעמדות בקרבנות ילפינן ממה שכתב בפרשת בלק (כג.) בקרא: התיצב על עולתך, (ונכר דנו האחרונים אי שייך מעמד בקרבנות עכו"ם, וכן אי איתא צנזר, עיי' בדברייהם ותמלא נחת).

☆

הנה עצם דין מעמדות בקרבנות וטעמו, מבואר ברמב"ם (פ"ו מה' ל' המקדש) כיון שאי אפשר שיהיה קרבנו של אדם קרב והוא אינו עומד על גביז, וקרבנות הציבור הרי הוא של כל ישראל, ואי אפשר שיהיו כל ישראל עומדים בעזרה, לפיכך תיקנו נביאים הראשונים שיבררו מישראל כשרים ויראי חטא ויהיו שלוחי ישראל, לעמוד על הקרבנות והם נקראים אנשי מעמד, עכ"ל הרמב"ם.

וכבר עמדו הרבה על דברי הרמב"ם, אשר לאמיתו הוא ד' הגמ' שמצוות מעמד תיקנו נביאים הראשונים, ולכאורה לפי"ד רש"י בפרשתן דילפינן מקראי דין מעמד, א"כ אמאי אמרי' דנביאים הראשונים תיקננהו.

והמהר"ל בגבורות ארי עמד ע"ז, ותירץ דמדאורייתא סגי בכהן אחד ובלווי אחד וישראל אחד, והנביאים באו והוסיפו מעמדות עפ"י סדר המשמרות, ע"ש.

ובתולדות אדם על הספרי עמד בזה, ותירץ דמדאורייתא סגי בכהן המקריב שגם הוא מבעלי הקרבן, והא דבעי שלשתן דהיינו כהן לוי וישראל זה מתקנת נביאים הראשונים.

☆

ונידון גדול איתא בראשונים ואחרונים, אי מעמד בקרבן לעיכובא או רק מצוה לכתחילה. הרשב"א במגילה (א.) הביא על דברי הגמ' שם,

קרבתם וליכא חששא הנ"ל, עיי"ש, וא"כ אפ"ל דה"ה גם לגבי דין מעמדות ליכא חסרון בכהאי גוונא, עיי"ש.

☆

ובסוף דבריו מביא שם ד' השיטה מקובצת על ערכין (דף ב.) שכתב דין מעמד אינו אלא למצוה ואינו מעכב הכפרה.

וכן הכריח השפת אמת בחי' עמ"ס תענית (ס.) דאפי' לשיטת הסוברין דמעמד לעיכובא, אין פירושו שמעכב הכפרה אלא שמעכבין הקרבן מלהקריבו עד שיתאספו האנשי מעמד, ולכן השמיט הרמב"ם דין זה שהוא מעכב.

אמנם בשו"ת מהר"ל (סי' טז) כתב דמצוות עמידת הבעלים על הקרבן מעכבת, ואם אינו עומד על הקרבן לא יצא ידי חובתו, דהוי כאילו נקרב הקרבן שלא מדעתו, עיי"ש, וזהו חידוש גדול, והיפך ד' השפ"א הנ"ל.

☆

עוד דנו האחרונים, כיון דמצוות מעמדות ילפי' מקרבן התמיד, מדכתיב תשמרו להקריב וכו', א"כ איכא למימר דדווקא בקרבן בעינן העמדה אבל בשאר קרבנות לא בעינן מן התורה העמדה על הקרבן, דהרי מקרא הנ"ל ילפי' נמי מצוות ביקור ד' ימים קודם הקרבה, ובשאר קרבנות לא הצריכו ביקור, א"כ ה"נ נימא לגבי מצות העמדה.

בקרבן א"כ לא היו צריכים להקריב הקרבן תמיד כלל, ואי נימא דאין מספיק בטירדת המלחמה לבטל הקרבת קרבן התמיד, א"כ תקשי למה באמת לא חששו למעמד.

וע"ז תירצו היש מפרשים דצ"ל שטעו וסברו דמעמד לא מעכב הקרבן תמיד, אבל באמת בוודאי הוא מעכב הקרבן, והא ראייה שהמלאך הוכיחם שלא קיימו קרבן התמיד כיון שלא קיימו מצוות מעמד, שמע מינה דמעמד מעכבא בקרבנות.

☆

ובאפיקי ים (סי' ז' נהג"ה) מביא בשם מהר"ם מרוטנבורג דס"ל דמעמד מעכב הקרבן, ובסברת הטורי אבן, והוא הקשה לשיטתם דאי מעכבא א"כ האיך אמרי' בגמ' שערל ויחיד משלחין קרבנותיהן, ולבאורה הרי הם אין יכולין להכנס ולעמוד על קרבנם מפני טומאתן, וא"כ הכי נמי אין יכולין לעשות שליח את האנשי מעמד כיון דהרי איכא כללא כל מה דהוא לא מצי עביד לא מצי משווי שליח, ואי הויא לעיכובא האיך הקריבו קרבנותיהם.

ומיישובו עפי"ד התוס בגיטין (מ:) שהקשה מאי טעמא ערל וטמא משלחין קרבנותיהם הרי אין יכולים לקיים מצוות סמיכה על קרבנם, וכל שאינו ראוי לבילה בילה מעכבת בו, ותירצו דאיכא קרא דובאת שמה, ואיכא קרא מיוחד דערל וטמא רשאים לשלח

- 1 קהילות אפטיילונגען 2 מודעות וחדשות
- 3 חוק-אפי' 4 דברות קודש 5 מסיבות
- 6 שיעורים ודרשות 7 חק וחור' 9 מערכת

718-504-2188

845-537-6660

845-694-4550

020-8002-9580

0161-420-8878

ברוקלין

קרית יואל

מאנסי

לאנדאן

מאנטשעסטער

ארץ ישראל: 02-372-1111



718-305-6942

212-444-9899

צו ספאנטערן \ אדווערטייזין רופט:

718.551.7519

718-305-6942 • 212-444-9899

פנינים וחידושים בגמרא מס' פסחים הנלמד במסגרת חבורת "סודי התורה"

פניני התורה

ביאור הטעות של אנשי פפוניא, וטעם שהגמרא מספרת טעותם, בענין 'מים שלנו'

במים שלו, הלא המים שלוקח רב מתנה מאיזה נהר, גם הם ישתמשו באותו מים, ומאי אולמא מים שלו מן מים שלהם, ומה זה שהקפיד רבם שילשו דוקא במים שלו, ועכ"ז לא הרהרו אחר רבם מאומה בחוזק אמונתם באמונת חכמים, וכיון שחששו שמא כונת רבם ליקח רק מים שלו, אתו כו"ע בחצביהו לאמר תנה לנו מים, א"כ שפיר הודיעו לנו חז"ל עובדא זו, למען ללמוד עד היכן צריך להאמין באמונת חכמים, ובזה יקנה שלימותו בקנן התורה עכתו"ד הגאון הנ"ל ודפח"ח".

כתב בספר מועדים וזמנים (ח"ג סימן רסא עמוד קמב):
שיסוד תיקון מים שלנו עיקרה אמונה בחז"ל שהרגישו כח ופעולת המים, להבדיל בצינת המים, בין 'לנו' ללא 'לנו', איזה מהם מחמם בעסק, וע"כ כאן דווקא כאן שפיר מצאו חז"ל צורך להזהיר טפי על אמונת חכמים.

הרב צריך לפרש את דבריו...

מסופר שפעם אחת איחר החפץ חיים זצ"ל להגיע לתפילת שחרית בישיבה, ונכנס להתפלל סמוך לאמירת 'ברכו'. אחר גמר התפילה אמר החפץ חיים להבחורים שברצונו להגיד להם איזה דבר.

פתח ואמר להם שסבת איחורו הבוקר לתפילת שחרית, הוא משום שאתמול הוא שהה ביולנא אצל הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל, וכשהגיע לראדין בחזרתו היתה כבר שעת לילה מאוחרת, וכיון שכך החליט בדעתו להשאר ער עד זמן המותר בתפילה, להתפלל ולנוח אח"כ, אמנם לבסוף נרדמתי, וזהו הסיבה שאחרתי לבוא היום לתפילה. ואמר להם לכן אני אומר לכם הסיבה שאיחרתי כדי שלא תלמדו ממנו ג"כ לאחר

בגמרא (דף מב.) "אשה לא תלוש אלא במים שלנו, [שעברו לינת לילה משנשאבו, כדי שיצטננו מהחום האצור בהם משהייתם במעיינות].

[מעשה בענין זה:] דרשה רב מתנה בפפוניא, [לימוד רב מתנה הוראה זו ברבים בפפוניא, הדרשות היו נאמרות בלשון הקודש, וכשאמר רב מתנה שילשו במים 'שלונו', הבינו הנאספים שהיו מצריכם ללוש במים שלו, ולכן] למחר אייתו כולי עלמא חצביהו ואתי לגביה [ביום המחרת הביאו כל בני המקום את כדיהם ובאו אצל רב מתנה] ואמרו ליה הב לן מיא [תן לנו מים], אמר להו אנא במיא דביתו אמרי [אני אמרתי ללוש במים שלנו לית לילה] וכו'".

*

אמונת חכמים עד היכן

כתב בספר בית פנחס (עמוד קלה, בעל פתחי זוטא) "והקשה הגאון מליסא זצ"ל נהי דכן היה המעשה דאנשי פפוניא לא הבינו כוונת רב מתנה בתיבת 'שלונו', והיו חושבים שכוונת רב מתנה שאסור ללוש מצות רק בהמים שיקבלו אצל רב מתנה, אבל עכ"פ למה להו לחכמי הש"ס להודיע לנו עובדא זו, מה נפ"מ לדעת אם אנשי פפוניא היו טועים בדברי רב מתנה.

אולם הדבר נכון דרבותינו בעלי הש"ס רמזו לנו לדעת עד כמה צריך לכל אדם להיות חזק באמונת חכמים, ושלא להרהר ח"ו אחר רבו, אפילו בדבר שהוא רחוק מאוד משכל ההגיגות, והוא שרב מתנה דרש בלשון הקודש דאשה לא תלוש אלא במים שלנו, והנה תיבת 'שלונו' סובלת ב' פירושים, פירוש שלנו הלילה, ועוד פירוש 'שלונו', היינו מים של רבי מתנה.

והנה בודאי לא הבינו אנשי פפוניא שום סברה ושום טעם מזה שדרש להם רבם, שלא תלוש רק

מן הים את כל העוונות שזרקנו בה שנהפכו לזכויות עכדה"ק.

ובחינה זו פירש הרה"ק רבי ישראל מרוזין זי"ע מה שפסק השו"ע (סימן תעב ס"ז) שמצוה לחלק לתינוקות קליות ואגוזים בליל פסח כדי שיראו שינוי וישאלו, ודקדק ממה שפסק הרמ"א בהלכות ראש השנה (סימן תקפג ס"ב) דיש מדקדקים שלא לאכול אגוזים בראש השנה, לפי שאגוז בגימטריא חטא. וצ"ב דכיון דאגוז בגימטריא חטא היה מן הראוי שלא לאכול אגוזים בפסח, ולמה המנהג לחלק אגוזים.

ותירץ הרה"ק מרוזין זי"ע דדוקא בראש השנה שעושים תשובה מיראה שאז הזדונות נהפכו לשגגות, ע"כ ראוי מלמנוע לאכול אגוזים המרמזים על חטא, כדי שלא להזכיר השגגות שנקראים חטא, אבל בפסח שמתעורר האורות של הניסים ביציאת מצרים, וישראל עושים תשובה מאהבה, שזדונות נעשו זכויות, א"כ אדרבה רוצים להזכיר החטאים, ולכן המנהג לאכול אגוזים עכדה"ק.

א"כ אפ"ל שזה היה טעותם של אנשי פפוניא, שהם חשבו שרב מתנה אמר להם צריכים לשאוב למים שלנו דווקא המים שלו, דדרכם שצדיקים שבמקום גדלותם שם מוצאים ענותנותם, ומרוב ענותנותו חשב על עצמו שהוא בעל העבירה היותר גדול מכל העיר, דהרי מוצאים בחז"ל שאנשי פפוניא היה תלמידי חכמים כמבואר בגמרא (קידושין לה). אמר רבא פפונאי ידעי לה לטעמא דהא מילתא, ומנו רב אחא בר יעקב, וכן איתצא בגמרא (ב"ק נד:) אמר רב פפא פפונאי ידעי טעמא דהא מילתא, ומנו רב אחא בר יעקב, ולכאורה היו יכולים לומר רב אחא בר יעקב ידע לטעמא דהא מילתא, ולמה אמרו פפונאי, משמע שבני העיר היו חריפים, ולכן צריכים לקחת למים שלנו מים שלו דווקא, כיון שבמים שלו יש הרבה עבירות, וכיון שנהפכו לזכויות יהיה הרבה זכויות. נואע"פ שהם ידעו גדלותם של רב מתנה, ורק מכח ענותנותו חושב כן, מ"מ כיון שהרב אמר צריכים לעשות כמו שאמר, אע"פ שלא מבינים טעמי הדבר כמובא לעיל בשם החו"ד.

לתפלה, אלא סבה מיוחדת ומקרה יוצא דופן היה כאן.

ושמא תאמרו מי אמר שאם הרב איחר, כבר צריך ללמוד ממנו גם לאחר, ומה יש לחוש לכך, אמנם מהגמרא רואים אנו שכן יש לחשוש שתלמידים מיד יעשו כמו הרב מבלי לנסות להבין טעם הדבר, שהרי אמרו בגמרא שרב מתנה אמר לתלמידיו שאשה תלוש רק במים שלנו, וכונתו היתה למים 'שלנו' בלילה והצטנו מחום השמש של היום, והשומעים אותו הביאו לרב מתנה למחרת את כליהם כדי שימלא להם מים משלו, דהם היו סבורים דכוונתו היתה למים שלו.

וצ"ב וכי באמת הם הבינו שכוונתו למים משלו, אלא רואים מכאן שכשהרב אומר דבר התלמידים תופסים את דבריו והנהגותיו כמו שהם מבלי לנסות להבין קצת יותר לעומק, ממילא עלי להודיע כעת את סיבת איחורי הבוקר, כדי שלא תלמדו ממני.

*

ובאופן אחר אפ"ל טעותם של אנשי פפוניא, הרי לכאורה איזה עדיפות יש במים של רב מתנה, יותר מהמים שלהם, בהקדם דברי השר שלום מבעלזא זצ"ל על מנהג ותיקים שהולכים לפני חג הפסח לשאוב מים שלנו, עפ"י מה ששינו בגמרא (יומא פו:) דע"י תשובה מיראה זדונות נעשה שגגות, וע"י תשובה מאהבה הזדונות נעשות זכויות, והנה בראש השנה עושים תשובה מיראה מאימת הדין, שכל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון, שעל ידי זה הזדונות נעשות שגגות, ולכן הולכים לים לאמירת תשליך, להשליך בים כל העוונות שנהפכו לשגגות, לקיים מ"ש (מיכה ז' יט) 'ותשליך במצולות ים כל חטאתם'.

אולם כאשר מגיע חג הפסח דאז הקב"ה מגלה לישראל גודל אהבתו להם ע"י הנסים והנפלאות שעשה להם במצרים, אז מתעלים ישראל לעשות תשובה מאהבה, נמצא שכל העונות שזרקו לים בראש השנה נהפכו בפסח לזכויות, לכן נוהגים לילך לשאוב מים שלנו, כדי להוציא

הלכות ודינים מפסקי הראשונים והאחרונים עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

נערך ונסדר ע"י הרב יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

חוקים להורותם

הלכתא רבתא לשבתא

דברים שיש בהם ביטול בשבת (א)

צוקער / סוכרית / קאווע / חלב

קאו"ע

קפה נמוס [קאו"ע] עובר תהליך ביטול ודינו כמו בצוקער"ר.

קפה רגיל [קפה טחון וכדו'] אינו מבוטל ואין להניחו בכלי ראשון ובכלי שני (ובפשטות אפשר ליתנם בכלי שלישי, יש שהחמירו שלא ליתן אף בכלי שלישי דבר שלא נתבשל כלל, ובפרט כשרואים שהוא קל להתבשל ע"י ערוה"ש סקכ"ח).

מלבין קפה - יש בהם תוספות שאינם מבושלים ואין להשתמש בהם אלא בכלי שלישי.

חלב

חלב שלנו שהוא מפוסטר [דהיינו שמבושלים אותו רוב ביטול], אפשר להניחו בכלי שני (ואף דלא נתבשל לגמרי יש לצרף ב' סניפים: א) דלא נחשב לקלי הביטול כמו מים ושמן, ואפשר להניחו בכלי שני, ב) אפשר דהוי בכלל מבוטל לגמרי וע"י שו"ת מנח"י ח"ה סי' קכ"ז ועוד פוסקים).

מוזן תינוקות [מטרנה, דייסות] - יש בהם תוספות וויטמינים שספק אם הם מבושלים, ויש להשתמש בהם רק בכלי שלישי.

שוקו [אבקת שוקו] - יש בהם דברים שאינם מבושלים, ויש להשתמש בהם רק בכלי שלישי.

*

ודע - דיש שהושישים שמים חמים ששופכים לתוך כוס ישר מתוך המיחם בעוד שהמיחם מונח על גבי האש או שהמיחם מחובר ללעקטע"ר, אז המים שבכוס נחשבים ככלי ראשון ולא ככלי שני, כיון שבשעה שהמים כבר מונחים בכוס אם היו עדיין מחוברים למים שבכלי בעת השפכה - ולפי זה החוששים לשיטה זו או בכל ענין שכתבנו שצריך להניחו בכלי שני או יש להחמיר שלא להניחו בכהאי גוונא אלא בכוס השני, דהיינו בכוס ששפכו לתוכה מהכוס הראשון (כן מובא דעת החזו"א, ויש ראייה לזה מהמ"א והפמ"ג סקל"ג בדיון משך מים מהמעייין, עיי"ש).

לפי בקשת רבים פירטנו להלן דברים שיש בהם משום ביטול בשבת.

יש מהם דברים שיש להקפיד שלא להניחם בשבת לא בכלי ראשון (דהיינו הקדירה או המיחם שהיו מונחים על האש) ולא בכלי שני (דהיינו הטעלער או הכוס שעירו לתוכם מתוך הקדירה) אלא בכלי שלישי (דהיינו הכוס שעירו לתוכה מהכוס הראשון, וכן בטעלער, וכשעירו לתוכה על ידי שעפ-לעפל יש אומרים הטעלער נחשב כבר לכלי שלישי).

ויש מהם דברים שיש להקפיד רק שלא ליתנם בכלי ראשון ושלא לערות עליהם מכלי ראשון, אולם מותר ליתנם בכלי שני.

(מציאות הדברים נלקח מגיליון מודריך הכשרות)

ונפרטם אחד לאחד:

צוקע"ר (סוכר)

הצוקע"ר מבוטל כבר ומעיקר הדין אין בו משום ביטול - אולם טוב שלא ליתנם בכלי ראשון, וכן שלא לערות עליהם מכלי ראשון [דהיינו שלא יערה המים חמים מהמיחם על הצוקע"ר], אלא ימלא את הכוס קודם במים ואח"כ יתן הצוקע"ר (ואף שהצוקע"ר מבוטל כבר והוא דבר יבש, עכ"ז יש לחוש לדעת הפוסקים הסוברים דבדבר יבש שנעשה אח"כ ללח כשמניחים אותו בחמץ יש בו משום ביטול אחר ביטול, ע"י שע"ת ומשנ"ב סי' שי"ח סקע"א ובשאר אחרונים, ופשטות הפוסקים דבכלי שני מותר ליתנם).

סוכרית מבליות (טאבלעטן). סכרין נוזלי

יש מהם שעוברים תהליך ביטול מלא, ובאלו מופיע בכתב "עבר ביטול מלא", ודינם כמו לעיל בצוקע"ר, ואלו שלא כתוב עבר ביטול, מעורב בהם דברים שאינם מבושלים, ויש להחמיר שלא להניחם אלא בכלי שלישי (כמו שפסקו האחרונים בסעי' ה' דיש להחמיר שלא ליתן אף בכלי שני שום דבר שאינו מבוטל דיש לחוש להפוסקים הסוברים דקלי הביטול מתבשלים בכלי שני, ויש להחמיר בכל הדברים שהם קלי הביטול).

תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא רצדיקיא

הגה"ק רבי חיים בן רבי משה זי"ע בן עטר
"האור החיים הקדוש"
יומא דהילולא ט"ו תמוז (תק"ג)

י"ד תמוז

רבי פנחס מסלאוויטא ב"ר משה - תרל"ב

ט"ו תמוז

רבי חיים ב"ר משה (אור החיים) - תק"ג
רבי ארי' לייביש הלברשטאם ב"ר שמחה (אבי הד"ח) - תקצ"א
רבי אלעזר מרדש ב"ר אלימלך - תר"ע
רבי יצחק טוביה מצאנז ב"ר מאיר מנלאנוב (חתן הד"ח) - תרפ"ז

ט"ז תמוז

רבי צבי הירש שיף מובארוב (אבי מרן דהשמוח משה) ב"ר יצחק - תקע"ד

י"ז תמוז

רבינו יהודה בן אשר (הרא"ש) - ה"א קנ"ה

י"ח תמוז

רבי משה דוד אשכנזי מטאלטאווא ב"ר אשר אנשיל (תולדת אדם) - תרט"ז
רבי יעקב ארי' מראדומין ב"ר שלמה - תרל"ד

י"ט תמוז

רבי יהושע מטאמאשוב ב"ר יוסף - תרס"ו
רבי אלעזר מלאנצהוט ב"ר שמחה - תרצ"ח

כ' תמוז

רבי יחיאל רובין מקאלכסוב ב"ר אשר ישעי' מראפשיץ - תר"ב
רבי משה יהודה לייב מחלם ב"ר מנחם נחם מטריסק (אמרי פז) - תרצ"ז

כ"א תמוז

רבי אליהו ב"ר משה לואנץ (מחירמייזא) - שצ"ו
רבי אברהם מתתיהו משטעפינעשט ב"ר מנחם נחום - תרצ"ג

הגה"ק רבי חיים בן עטר בעל אור החיים הק' זי"ע נולד בשנת תנ"ו לאביו ר' משה, ונקרא שמו ע"ש זקנו הגדול אבי אביו ר' חיים שה' עוד חי אז, ומזקנו זה למד תורה והוא הי' רבו המובהק כמו שכתב האוה"ח הק' בהקדמה לספרו "חפץ ח"י" וז"ל: ושבתיו ללמוד תורה מפני מורי ורבי, הרב המפרסם אדוני זקני מורי, אשר נודע בשערים שמו המופלג, החסיד הענו כמזה"ר חיים בן עטר זלה"ה, אשר מימיו שתינו באר מים חיים, ובין ברכיו גדלתי, ובחקי ישבתי, מיום היותי, לשאוב מדבריו הטובים, ומרוב חסידות, כמעט אני אומר, שלא עבר עליו חצי לילה בשנה, אפילו לילי תמוז, מלקונן ולספוד כאשה אלמנה, על חרבן בית אלקינו, בבכי גדול, ולהשלים כל הלילה בתלמוד, עמי וכיוצא בי מיוצאי חלציו, עכ"ל.

אחרי חתונתו פתח ישיבה והי' מרביין תורה לעדרים בלי שום תשלום גמול, כי אביו וחותנו נתנו לו כסדר הרבה ממון לצדקה וחסד, ושמו הגדול הלך לפניו ומוראותו נפל גם על הגוים, ועל חיות השדה, וכידוע שניצל מגוב האריות, כשמושל העיר שם אותו לשם על שלא רצה למלאות בקשתו. בשנת תפ"ה מת חותנו והשאיר לו הון רב, אבל באו אליו אנשים בתביעות שונות וגם הי' לו צרות מטעם הממשלה, עד שנתפס לבית האסורים, ונאלץ לעזוב את עיר מולדתו סאלי ונדד ממקום למקום עד עיר פאס ושם גבר עצמו על צרותיו וישב על התורה ועל העבודה, שנים אחדות ישב בעיר פאס, וגם שם הרביין תורה לרבים, בשנת תצ"ח הי' במרוקו רעב כבד מאד, אז גלה לעיר הבירה טיטואן ושם היתה קצת הרוחה.

בראותו כל ההרפתקאות שהשתרגו עליו, גמר בדעתו לעלות לארץ הקדש, והי' בדעתו ליסד את ישיבתו בעיר הקדש שמה, על כן סבב בערי איטליא שעשירי ישראל יבטיחו לו את נדבתם לתמוך את ישיבתו, שם באיטליא הדפיס את ספריו "אור החיים" ו"פרי תואר" על שו"ע יו"ד, ובשנת תק"א בחודש אלול דרכה רגליו על עפרה של ארץ הקדש וקבע ישיבתו בעיר עכו, עד חודש סיון, ואז קרה שנפטר שנים מבני החבורה או עקר את הישיבה מעכו, לכפר פקיעין, בסוף שנת תק"ב התישב ביחד עם ישיבתו בעיה"ק ירושלים, אך לא ארכו לו הימים ולפני מלאת שנה לישיבתו שמה שבק לן חיים במצויא שב"ק ט"ו תמוז שנת תק"ג לפ"ק.

אחותי רעיתי

סיפר הגה"ק בעל מנחת אלעזר ממונקאטש זי"ע, שפ"א בא לפני האוה"ח הק' איש אחד מאנשי שלומי בבכי רבה שנהפך עליו הגלגל ונעשה לעני ואביון ואין לו ממש לחם לאכול, ונכמרו רחמיו עליו, וכתב פיתקא בקלף בכתב אשירות ובידכו, ונתן לו את הפיתקא ואמר לו שילך אל כותל המערבי ויחפש מקום חלל מעט, ויניח שם את הפיתקא ויהי לו ישועה, האיש עשה כן ולקח את הפיתקא בידו והלך לילך לכותל המערבי, באמצע הדרך התחיל לנשב רוח סערה עד מאד והשליך מעל ראשו את כובעו העליון, והוא לא חש לזה, ונשאר בכובע התחתון שהחזיק בידו אחת והפיתקא בידו השנית, והרוח הלך ונתגבר והפיל מעל ראשו גם כובע התחתון וכשרצה להגביהו נפל מידי הפיתקא ונעלם מעיניו, וחזר לביתו של האוה"ח"ק בלב נשבר וסיפר לו הדבר, נענה לו האוה"ח"ק

ואמר לו מה אעשה לך, לא איסתייע מילתא, ואח"כ מצאו ברחובות של ירושלים הפיתקא וראו שכתוב בו להשכינה הקדושה "אחותי רעיתי יונתי תמתי אבקשך ברחמים תשפיע פרנסה טובה לפלוני בן פלוני, חיים בן עטר".

קללת צדיק

פ"א יצאה גזירה מאת המושל על היהודים, התאספו ראשי הקהילות לאסיפה דחופה כדת מה לעשות כדי לבטל הגזירה, וגם האוה"ח"ק הוזמן לשם, האסיפה התקיימה בבית תפלתם של הקראים (בת כופרים בתורה שבעל פה), כיון שבית תפלתם היו במחתרת והיו צריכים למקום שכל יודע לאף אחד מאסיפתם, כאשר האוה"ח"ק בא להאסיפה ודרך רגלו על מדריגה הראשונה, נתעלף, ובקושי העירו אותו, וכשהעירו אותו צוה להגביה את המדריגה, ומצאו תחתיו ספרי הרמב"ם ששמו הקראים שם לבזיון (מכיון שהרמב"ם החרים כידוע), כשראה

תעלומה, הוא זיוה הוא הדרה, ה"ה הרב המופלא וכבוד ה' מלא, המקובל אלקי חסידא קדישא כמוהר"ר חיים בן עטר ז"ל, נתבקש לשיבה של מעלה יום ט"ז לחדש בשנת תק"ג, להנות מזיו השכינה, הוא המחבר ספר חפץ ה', וספר פרי תאר וספר אור החיים וספר ראשון לציון. – ציונו הק' נעשה לתל תלפיות ורבים באים להשתטח עליה כל ימות השנה, ובפרט ביומא דהילולא ט"ז תמוז שאז באים אלפים לפקד את ציונו ליפקד בישועה ורחמים.

מורשתו הרוחנית

וכינו לספריו הקדושים, ספר "פרי תואר" על שלחן ערוך יורה דעה, "חפץ ה' " ו"ראשון לציון" על מסכתות הש"ס, וספר "מאור חיים" חדושים שנרשמו על ידי אחד מתלמידיו, וספרו הגדול שעל שמו מקודש הוא לדורות "אור החיים", ספרו זה נתפשט בקרב עם סגולה, ודברים גדולים אמרו עליה רבותינו גדולי החסידים. הרה"ק החוזה מלובלין אמר ששלשה ספרים הקדושים הוזר הקדוש ואור החיים הקדוש וספר מאור עינים מאירים את נשמת האדם. עיין בהסכמתו של הרה"ק מברדיטשוב על ספר ראשון לציון ז"ל: "רבים שתו מבאר מים חיים, שיצא מאותו צדיק, המאור הגדול, גאון הגאונים, הרב המופלא חסידא קדישא, אשר מודעת זאת בכל הארץ, את יקר תפארת גדלתו והדרת שפעת יקרת אור תורתו ויראתו בספרו אור החיים", עכ"ל. ובספר ערבי נחל בסוף פרשת אחרי כותב ז"ל: "עיין מה שכתב בזה רוח אפינו בספר אור החיים ודבריו בלתי מושגים רק ברוח הקדש", עכ"ל. הרה"ק מצאנו כותב בשו"ת דברי חיים (חב"י י"ד סי' ק"ה) על מלמד אחד שאמר שאור החיים לא נאמר ברוח הקדש, "יפה עשיתם שלא עזבתם את בניכם בידו וישר כחכם בזה..."

מן רבינו הק' בעל דברי יואל ז"ע כשה' לומד בכל יום חומש ורש"י עם תפילין דרבינו תם ה' לומד גם אור החיים הק' וזה ה' מספרי יסוד שלו, וכל דבריו היו שגורים על פיו, עיין בספה"ק ויואל משה (מאמר ב' סי' ה') שרבינו כותב עליו בתואר "גדול אחרונים", ובמאמר א' סי' ט"ז מביא דברי האור החיים הק' פ' בחוקותי שרשע הוא כי יאמר למה ה' הוציאם מארצם ויגלם בין האומות וכו' וכתב ע"ז רבינו דרוח הקדש הופיע בבית מדרשו של האוההה"ק כי עכשיו הרשעים מתעטפים בדברים כאלו.

האוההה"ק את זה קללם קללה נמרצת שלעולם לא יהי' להם מנין בירושלים, וכך הוה, מעולם לא היה להם מנין וכשאחד מהם בא מחו"ל מת אחד מהם.

אחרית ימיו

בליל הושענא רבא של שנת תק"ג, בהגיע חצות לילה נכנס לחדרו לבדו ופשט את בגדיו הלבנים ולבש בגדים שחורים ונפל על פניו בפשוט ידים ורגלים, ובכה בבכיות נוראות כך היה עד תפלת שחרית ואחר התפלה חזר לחדרו ושכב עוד פעם עד ליל שמיני עצרת ואז לבש הלבנים, לאחר החג שאלו תלמידיו ה"חיד"א" על פשר הדבר, ענה לו, שהתפלל על ביאת משיח צדקינו, משראה הס"מ את זאת יצא והסית בכל כחו להרבות עבירות בעולם, והצליחו מעשיו כל כך עד שפעל ההפך ונגזרה כלי' ר"ל, אז הרבה בתפילה ופעל שקיבל עליו הגזירה והציל את דורו, וסיים ה"חיד"א" שהבין ממאמר שהוא ה' משיח והי' מוכן להתגלות ולבוא אך בעוונותינו הרבים לא הסתייע מילתא, בשבוע האחרון לפני הסלקות לבש בגדים חשובים ואמר לתלמידיו בואו ונצא לקראת משיח צדקינו, לאחר זמן מה פשט את בגדיו, ואמר שכעת ה' העולם מחצה על מחצה והי' קרוב לביאת הגואל, אבל כרגע נכשל עשיר אחד באיסטאנבול בעבירה והכריע את כל העולם, במוצאי שבי"ט תמוז שנת תק"ג נצחו אראלים את המצוקים ונשבה הארון הקדש, והוא רק בן מ"ז שנה, והוטמן בשפולי הר הזיתים – ועיין מה שאמר רביה"ק בחדו"ת פ' משפטים תשי"ח על דברי האוההה"ק פ' כי תשא את ראש בני ישראל, שמפרש הכתוב שמרמו על צדיק הדור שנסתלק בימי עולמו בעון הדור, ואמר רבינו שהאוההה"ק כיוון על עצמו שנסתלק בדמי ימיו, ע"כ ראה לרמוז זאת בפסוק זה).

באותו זמן נטל העבשטה"ק את ידיו לסעודת רעוא דרעוין ועמד לרגע ואמר כבה נר המערב, ואח"כ הסביר ואמר שסוד נטילת ידים יודע בכל דור רק הצדיק הדור והאוההה"ק ידע את זאת ועכשיו בשעת נטילה נתגלה לו הסוד, הבין שהאוההה"ק נסתלק לגנוי מרומים.

וזה אשר חרות על מצבת קבורתו: "ציון נברשת דדהבא, הדר חמד אלקים אבן יקרה, ושיחה קלה שלו אלקים חשבה לטובה, והארץ האירה מכבודו, כאשר יאירו שבעת הנרות, ירכה וקנה היא העולה עמו, וקרא שמה חפצי המוציא לאור כל

זו סאקונט
אס-הידוע דעם
**רבי מאיר
בעל הנס
פושקע**
רופט:

**1-888
REB-MEIR**
732-6347

אפארזיכערטע סגולה אויף

בני חיי ומזוני

זו שטיצן

"צדקת רבי מאיר בעל הנס"

כולל עצי חיים



דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקו וקדושי עליון
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

שבעה עשר בתמוז / ימי בין המצרים

של ישראל במהרה, כמאמר הכתוב (מלאכי ג, כג): הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בוא יום וגו', השי"ת יזכנו לביאתו, ועל ידי אליהו הנביא זכור לטוב, יתהפכו הימים האלה לששון ושמחה.

(דברי יואל)



הנה דבר בעתו מה טוב ואנחנו רואים שהפרשיות שהם תמיד בשבתות דבין המצרים דהיינו מטות ומסעי ודברים שבהם מוזכר ניצוח ישראל להעכו"ם וחילוק הארץ והוא ההיפך מעת רעה שבאותן הימים ולפעמים ג"כ פר' פנחס בהתחלת המצרים ועם כל מועדי ה' אלא הענין הוא כמ"ש שהצומות יתהפכו למועדים והגלות גורם קיום הארץ לעתיד ובמקום חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי יתהפך מאבל ליו"ט.

(של"ה מסכת תענית)



כל רודפיה השיגוה בין המצרים פ"כל רודפי' ה' שרודף אחר השגת התגלות ה' יוכל להשיגה ביותר בין המצרים כמשל המלך כשאנינו בביתו יש ביכולת להגיע אליו בנקל יותר.

(המגיד הק' ממעורטש זי"ע)



בימי בין המצרים האדם הוא בחי' קטנות ויכול לראות גודל פחיתות וגריעות עצמו ומימים אלו ימשיך בחי' זו על כל השנה כמו בסוכות שממשיכין שמחה על כל השנה.

(אמרי פנחס)



אלו הג' שבתות בין המצרים הם כנגד ג' רגלים פסח ושבועות וסוכות.

(מקובל בשם הרה"ק מלובלין זי"ע)



בזמן הזה שהוא בין המצרים ואו שליטת נחש הקדמוני רח"ל משליטתו אזי צריכין אנו ליתן חיות חדש בזה הזמן

י"ז בתמוז בו נשתברו הלוחות ולא במקרה הוא י"ז דייקא בגי' טוב והוא עפ"י משרז"ל מפני מה אין ט' בדברות הראשונות כי ה' גלוי, וידוע לפניו ית"ש שעתידין להשתבר ויאמרו ח"ו פסק הטוב ע"כ אין בהם ט' רק בלוחות שניות לומר שכל אלה הענינים טוב לישראל ע"כ אירע המעשה ביום טו"ב בתמוז וז"ש הארזי"ל ויקרא אהרן ויאמר ח"ג לה' מחר אמר כן נבואה שעתיד להיות היום ההוא ח"ג ויו"ט לישראל.

(בני יששכר)



הנה פר' פנחס נק' תמיד בין המצרים וובשנה זו היא שבת קודם בין המצרים שהם נחשבים כ"א יום כמו שפירש"י וכ"א יום וכ"א לילות הם מ"ב כנגד מ"ב מסעות שצריך לעבור בין המצרים בכמה מסעות לתקן הכל ולעבוד את ה' הגם שהזמן גרמא להיות עוצב ונאנח על חורבן בית ה' עכ"ז יש לחזק א"ע ולטחד לבבו ולעבוד ה' בתורה ותפלה בשמחה בפרט בשעת אמרית שירת ותשבחות.

(עבודת ישראל)



או יאמר הטעם שקורין פרשת פנחס בשבתות של בין המצרים, דהנה נודע מה שכתב המהר"ל מפראג בהגדה של פסח, בטעם שפותחים הדלת לאמירת שופך חמתך, דכיון שבא לעורר אז רחמים על הגאולה, לפיכך חייבים לפרסם מה שקבלה בידנו מן הנביאים, שטרם בוא הגואל יקדים אליהו הנביא לבשר הגאולה, וזה האות שהוא הגואל, והרי זה יסוד אמת למען לא נפול ברשת איזה משיח שקר, ולפיכך נזהגים לפתוח הדלת לכבודו, וגם למזוג לכבודו כוס מיוחד כוס ישועה כדי לפרסם לבני ביתו ולהודיעם, שהגאולה תלויה בביאת אליהו הנביא מקודם לבשר הגאולה, עכדה"ק. ולזאת קורין בימי בין המצרים פרשת פנחס, שרמוז בה "פנחס" הוא "אליהו", דעתיד לאשתלחא בסוף יומיא, להראות שהקדוש ברוך הוא מקדים רפואה למכה, ובימי צאתנו ממצרים כבר הכין המבשר לעתיד, והוא מוכן ומוזמן לבוא ולבשר גאולתן

ע"י עסק התורה הק' באלו הסדרות השייכים לאלו השלש שבועות כי הם מדברים מענין הקרבנות ושאר ענינים גדולים.

(מנחם ציון)

י"ל בהעיר לב ושום שכל דאלו הכ"א יום שבין י"ז תמוז לט' באב היינו שבת ור"ח ז' ימי פסח יום חג השבועות ב' ימים של ר"ה יה"כ ח' ימי חג הסוכות וסימנך א"ך טוב לישראל ואלו הכ"א יום שבין המצרים הם מקורים שרשיים להם.

(אוהב ישראל)

ימי בין המצרים תרועה ושברים עש"ת ויום הכיפורים סוכה וד' מינים הם הכל הכנה לאתה הראת לדעת כי ה' הוא אלקים.

(הר"מ מקוברין)

כל דור שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו ולכאורה הדברים מתמיהין כי מה אית לן למיעבד יותר ממה שאנו מחכים ומתפללים בכל יום ויום שישבו ברחמים לביתו במהרה בימינו ונ"ל כי עיקר הפדות של חורבן ביהמ"ק ה' בשביל שהדור שבימיהם נחרב הבית אין לשער גודל הצער שהי' להם באותו זמן וכמ"כ עתה הדור שמשם אל לבו ענין החורבן ומחכה מתי יבנה ועודנה תכילנה עיניו ועבר קציד כלה קיץ ואנחנו לא נושענו אוי לנו כי פנה היום ואין קול מבשר טוב וכו' ומצטער על דלותן וגלותן של ישראל וגלות השכינה ואנו עוד לא נבנה הבית הנה זה מכפר עון הדור כאילו נחרב בימיו שהי' כפרתן של ישראל.

(הרה"ק ר' אלעזר ניסן זי"ע)

ג' השבועות שבין י"ז בתמוז לט' באב המכוונים נגד ג' השבועות שמרה"ש עד שמיני עצרת הם ע"ד הצייר שרוצה לצייר ציורים נאים ועושה תחלה צבע שחור כיסוד שיקבל ע"ז את הציורים היפים.

(הר"מ מקוברין)

בימים הללו צריכים ליגע ולהפטר משנאת חנם אם זה שעינו רעה באחרים או זה שאין לו עין טובה לאחרים לשנאיהם שנאת חנם המחריבה את הבית אי כל שלא נבנה בימיו כאילו נחרב ביהמ"ק בימיו וטוב עין הוא יבורך ובוזה הוא יבנה את הבית.

(חידושי הרי"ם)

שלש הפטורות דפורענותא דבין המצרים שהם דברי שמעון חזון באים לתקן הדיבור שמיעה רא"י.

(פרי צדיק)

אי כל דור שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו ויש לכל אדם חלק בזה רק כוונת המחבר זצ"ל הוא שלא יטעה עצמו בדמיון מטעה כשאנו מרגיש כלל בחסרון ביהמ"ק ואדם שאינו מרגיש בזה ובגלות הכלל ראוי שידאג ויצטער עצמו על שהוא מבחין עד שירחמהו השי"ת להכניסו לכלל ישראל עד שידגיש בכאבם וישמח בשמחתם.

(חידושי הרי"ם)

והוא ענין בין המצרים כי הימים האלו הם ימים קדושים מאד אבל הם באתכסייא ובכל שנה ושנה נתקנו יותר ויותר והם כ"א יום כמנין אהי"ה כי ע"י תשובה נתקנו והימים האלו מסוגלים מאוד לתשובה הגם ששערי תשובה לא ננעלו ומועיל תמיד לדופק בתשובה אבל אותן הכ"א יום שבין המצרים הם מועילים יותר.

(אור לשמים)

בשבת בין המצרים הוא כבכל שבת בעת הסעודה השלישית שהוא רעוא דרעון היינו לפי שתמיד במנחה הוא זמן דין ובשבת נהפך לרעוא דרעון ובבין המצרים שהם ימי דין לכן בשבת נהפך לרעוא דרעון.

(קדושת היהודי)

תפלות ישראל בימי בין המצרים שמתפללין בלב נשבר מתקבל לרצון יותר מכלל השנה.

(תכלת מרדכי)

הנה בימים האלה שהם ימי בין המצרים בכל שנה ושנה יש בהם התגלות חסדים למאד נעלה כי הנה ידוע אשר כ"ז היה לטובת ישראל במה ששפך חמתו על העצים ואבנים ולא עשה בישראל כלי ח"ו וזה ה' מחמת שנתעורר עליהם אהבה גדולה בעולמות עליונים ולכן הימים האלה נזכרים ונעשים בכל שנה ושנה כשמגיעים אלה הימים נתעורר אהבה גדולה עלינו וגובר חסדו ית' ורחמים גדולים עלינו ועל כל ישראל.

(תולדות יצחק נעסכ"ז)

מתוך דברות קודש

מאת כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

סעודת רעוא דרעווין פרשת בלק העעל"ט

בשנה העבר הבטחנו שלא נשוב לכסלה עוד ולא קיימנו דברינו, והטעם כאשר יחלצו לך, כמו שאנו מצפים בכל שנה ושנה בלי להביט מה שהיה אשתקד, כמו כן גם אתה תאמין על הבטחתנו ולא תביט על מה שהיה אשתקד, עכ"ד.

ומעתה י"ל כי הקב"ה קורא הדורות מראש קבע כן מתחילה כאשר ראה אשר בימי אלול ותשרי יתעוררו בני ישראל לתשובה ולתיקון המעשים, והנה אמר יאמר המקטרג כי גם בשנה העבר נתעוררו לתשובה בימי אלול ותשרי, אמנם לא נתקיימה תשובתם, כי בעוה"ר כעבור ימים הקדושים חזרו לסורם, ועד דרך שפירש א"י וללה"ה בישמח משה (פ' ראה) הכתוב (ירמיה לא טז) ושבנו בנים לגבולם, כי בכל שנה בימי התשובה ישראל עושים תשובה ונפעל למעלה לקיים הבטחת הקב"ה יש שכר פעולתך ויש תקוה לאחריתך, ושמא תאמר אם כן מדוע לא בא בן ישי גם תמול גם היום, על זה התירוך כי ושבנו בנים לגבולם, שלאחר עבור ימי הדין שבים למעשיהם הראשונים, עכ"ד. לזה מתחילים ימי ההכנה לראש השנה משבעה עשר בתמוז, כי זה עצמו שאנו מתאבלים על חורבן ירושלים הוא מורה על האמונה שלימה של בני ישראל שלא נתייאשו מן הגאולה וכמו שכתב בחתם סופר בחידושו למס' בבא בתרא (דף ס:) דאלמלא דעתידה הביהמ"ק להבנות וזכרון ירושלים עולה לטובה למעלה, לא היה אבל מתעורר לנפשותינו והיה נשכח כמת מלב, ובהיות שעדיין אנו מתאבלים עליה זהו האות כי שנת גאולי בא, ע"ש. (וע' בדרשות חתם סופר לח' טבת דף צז: וח"ג דף פד.). כבר עומדים בשנת תשע"א וכבר עברו זה רבות בשנים מחורבנה ומכל מקום לא אבדה תקותינו ואמונתנו, ועל ידי זה ראויים אנו שיקבל הקב"ה תשובתנו. ובכ"ז אבא אל המלך, ונבקש מהשי"ת יהי חסדך ה' עלינו, להתקרב אליו ית"ש בע"ב ימים הללו, כאשר יחלצו לך, כמו שבימים הללו אנו מתאבלים על חורבן ביהמ"ק ואנו מאמינים בגאולה העתידה להיות במהרה בימינו, כך יאמין הקב"ה בתשובתנו. ובזכות שאנו מאמינים באמונה שלימה בביאת המשיח, יקבל השי"ת תשובתנו תמיד בכל שנה ושנה.

כתב בספח"ק אגרא דכלה (בהפטרות לפ' מטות) מו"ז בתמוז עד ראש השנה, הם ע"ב ימים מניין חס"ד הקודם לדין דראש השנה, אז מלך במשפט יעמיד ארץ, וזהו ברמז ובכ"ז אבא אל המלך (סאחר ד טז), היינו אותן ע"ב ימים גימטריא בכ"ז, אבא אל המלך, בראש השנה שאז הוא בחינת מלכות שמים, מלכותו בכל משלה דינא דמלכותא, ע"ש. וראוי להתבונן איזה שייכות יש לכ"ב ימי בין המצרים שמתאבלים בו על חורבן ביהמ"ק, לימים הנוראים הבאים לקראתנו לשלום.

ונראה בהקדם לפרש מאמרם של דורשי רשומות, תמו"ז ראשי תיבות זמני תשובה מ'תקרבין ו'באין, ויתכן לומר כי זמני התשובה אין הכוונה על ימי הדין וימים הנוראים עשרת ימי תשובה מראש השנה עד אחר יום הקדוש, אלא הכוונה על הע"ב ימים הללו, ובהגיע ראש חודש תמוז מזכירין לאדם שבחודש זה מתחילין ע"ב ימים המשמשיין כהכנה דרבה לקראת יום הדין, והבורא כל עולמים ברוב טובו וחסדו נתן לנו ע"ב ימים אלו כמספר חס"ד שבהם נוכל לעשות ההכנה הראוי לימים הקדושים ולהתעורר לתשובה ולתיקון המעשים. אמנם לכאורה ראוי להתבונן בקביעות השנה הלזו שהכ"ב ימי בין המצרים שמתאבלים בו על חורבן ביהמ"ק, הן קודמין לימים הנוראים הבאים לקראתנו לשלום, ולכאורה מה השייכות זה לזה.

ואפ"ל על פי מה דמתאמרא משמיה דק"ז מרן בעל קדושת יו"ט וללה"ה לפרש הכתוב (תהלים לג כב) יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלצו לך, דהנה בכל שנה ושנה בבוא ימים הנוראים, בני ישראל שבים ומתחרטים על כל חטאתיהם, אולם בעבור הימים הקדושים ושבנו בנים לגבולם. אכן יש על זה מליצה ישרה, כי גם אנחנו בכל שנה ושנה בליל התקדש החג הפסח אנו אומרים בצפיה ותקוה לשנה הבא בירושלים, ואנו מייחלים ומצפים לה' שאכן נזכה לזה לשנה הבא, ובעבור השנה מפטירין כדאממול ועדיין לא נושענו, ועם כל זה בבוא שנית ליל התקדש החג שוב אנו אומרים אותו בתקוה שבשנה הבא אכן נזכה, וכן חוזר חלילה בכל שנה ושנה. ולזה אנו מבקשים מאת השי"ת יהי חסדך ה' עלינו, שהשי"ת ימחול לנו על כל חטאתינו אף על פי שגם

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קעה — בלתי מוגה

ביקור כ"ק אדמו"ר מטשערנאווויטץ שליט"א בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א – בקרית יואל יע"א

יום א' פרשת שלח תשע"א לפ"ק

האדמו"ר מטשערנאווויטץ בא להתבודד אצל רבינו לרגל שמחת
נישואי בנו נ"י

האדמו"ר מטשערנאווויטץ: לעולם וואלט איך געדארט
קומען פאר א יאר זומער ווען מ'איז געווען ל"ע (בימי האבילות
על פטירת הרבנית הצדיקת ע"ה). נאר כ'האב געהאט צוטוהן מיט
א פוס, איז יעצט קום איך מתוך שמחה.

רבינו: יא, ברוך השם. כזעה אז מ'מאכט התונה.

האדמו"ר מטשערנאווויטץ: ס'איז באקאנט אז ווען דער
ראדזאמינער האט זיך געטראפן מיטן חידושי הרי"ם אין די
וואכן פון שלח – קרה, האט ער אויסגעזעהן אזוי בלאס און
שוואך, האט דער חידושי הרי"ם אים געפרעגט צי ער פילט
זיך נישט גוט וועגן די הייץ? האט דער ראדזאמינער
געענטפערט, 'ניין, נאר יעדעס יאר ווען עס קומען די
סדרות וואס עס ווערן דערמאנט די מתאוננים און די
מרגלים, קען איך עס נישט פארנעמען, אז עס גייט מיר אין
געזונט'. האט דער חידושי הרי"ם געענטפערט, מ'זעהט
דאך אז פון זייערע 'עבירות' איז געווארן 'תורה', און פון
אונזערע 'מצוות' זעה איך נאכנישט אז ס'איז געווארן פון
זיי עפעס... ווען ער איז ארויס געקומען פון דארטן האט
ער געזאגט, 'ס'זעהט מאקע אויס א פשמות'דיגע זאך,
אבער צוזאגן אזעלכע ווערטער ליגט א טיפע חכמה'.

רבינו: די אלע זאכן זענען אום פארשטענדליך, די גאנצע
זאך איז ווי דער מדרש זאגט 'נורא עלילה' (תהלים סו, ה),
ווכמבואר במדרש תנחומא (פ' וישב ס"ד) א"ר יהושע בן
קרחא, אף הנוראות שאתה מביא עלינו בעלילה אתה
מביאן, ועיי"ש שמונה כמה גזירות שנזכרו, כגון בחמאו של

אדם הראשון, ובחמא מכירת יוסף ובחמא מי מריבה,
עיי"ש.¹

האדמו"ר מטשערנאווויטץ: די תורה רעכנט זיי אויס
מיט די נעמען, און זאגט אויף זיי כולם אנשים ראשי בני
ישראל חמה (כמדבריו, ג), אז זיי זענען געווען גרויסע לייבן.
אין דגל מהנה אפרים (פ' נח) אויפן פסוק (בראשית יא, ג) 'הבה
נלבנה לבנים' וואס ס'שטייט ביי די דור הפלגה, זאגט ער אז
ס'איז דא אזעלכע רביים וואס זענען מכה כף אל כף, און ער
שרייבט אביסל שארף דארט.² האט דער מונקאטשער רב

ועי' בדברי יואל בפרשתו (פ' פנחס דף קמ"ה:) מזה שביאר בזה בענין חטא
עץ הדעת שהי' לאדם הראשון שהי' ג'ב בבחי' נורא עלילה, ועי' בפתחי
שערים (במבוא שער) מזה שליקט כעמיר גורנה באופן נפלא כל
המקומות שהסביר רבינו ז"ל ביסוד זה.

ו"ל שם: "ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים. יש לומר בזה על
דרך הלצה וגם כל הענין מקודם ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה,
ונשרפה לשריפה, ונעשה לנו שם, הנה התורה מרמזת בכאן על כת
שקרנים ומתדמים לשלומי אמוני ישראל ולבסוף אין להם קיום והם
כלים מאלהים כי שקרא לא קאי (שבת ק"ד) והוא מרומז בפסוק כי
בתחלה ויהי כל הארץ שפה אחת היינו דבוקים בשכינה גימטריא שפה
ודברים אחדים היינו מחמת שהיו דבוקים בה: היה ביניהם אחדות גדול
ולא היו מדברים אחד בפה ואחד בלב רק הפה והלב היה אחד אבל
ויהי בנסעם מקדם היינו מקדמונו של עולם כמאמר רז"ל (בראשית ובה
לית, ג) וימצאו בקעה וגו' היינו שתעו ונפלו בבור עמוק וחושך ועוד להם
שמראים עצמם כצדיקים והוא שאמרו ונלבנה לבנים היינו נלבוש
בגדים לבנים כדמיון הצדיקים המהורים ונשרפה לשריפה להכות כף
אל כף בהתלהבות והכל הוא כדי לעשות לנו שם כפשוטו ונבנה לנו עיר

קידוש, ווייל ער איז דאך א גארליצער חסיד, און זיי מאכן קידוש אויף בראנפן שבת.³

רבינו: דער שינאווער רב האט דאך געמאכט קידוש אויף וויין...

האדמו"ר מטשערנאווויטין: יא, אוודאי.

און דער זיידע האט שפעטער געזאגט אז ער האט זיך אביסל דערשראקן און האט מורא געהאט אזוי צו טוהן, אבער למעשה ווען דער גבאי האט זיך נישט געאיילט אריינצוברענגען די בראנפן, האט דער שינאווער רב נאכאמאל געזאגט 'כ'האב דאך געזאגט אז מ'זאל אריינברענגען, ווייל ער איז א גארליצער חסיד, זאל ער נישט משנה זיין פון זיין רגילות'. האט דער זיידע געזעהן אז דער שינאווער רב מיינט טאקע אזוי.

רבינו: מ'איז אינטערסאנט אז דער זיידע דער עצי חיים האט אויך געוואלט פארן קיין גארליץ – מ'איז געווען נאכ'ן קדושת יום טוב'ס הסתלקות אין שנת תרס"ד (ביום כ"ש שבט), און דער גארליצער רב איז אוועק תרס"ו (ביום א' אדר) – און מיין באבע פון די מאמע'ס זייט, וואס איז געווען דעם זיידע'נס א מומע, די באבע הענדל, דעם ייטב לב'ס טאכטער, זי איז געווען די וואלאווע רעביצין (א"ח הגה"ק רבי ישראל יעקב יוקל טייטלבוים ז"ל אבד"ק וואלאווע) – און וויבאלד אין

(הגה"ק בעל מנחת אלעזר ז"ל) געזאגט – א תלמיד האט מיר פארציילט – ז'ווען עס וואלטן היינט געווען די רבי'ס וואלט איך געקראכן אויף אלע פיר און איך וואלט געלאפן צו זיי, דעמאלטס בימים ההם האט עס נישט געטויגט'.

רבינו כיבדו לברך על הענינים

האדמו"ר מטשערנאווויטין: מ'האפט אז ס'וועט זיין 'ענבי הגפן בענבי הגפן'...

רבינו שאל את האדמו"ר מטשערנאווויטין על מצב בריאותו של

אביו הגה"צ הישיש גאב"ד מאנטשענסטער שליט"א

האדמו"ר מטשערנאווויטין: ברוך השם, אבער ער קען זיך נישט צוזאם קלייבן צו קומען צו די חתונה.

רבינו: יא, אין די יאהרן דארף מען זיך אכטונג געבן, אינדערהיים האט מען געזאגט 'א אלטע ספרים שאפע ריקט מען נישט'.

האדמו"ר מטשערנאווויטין: ער ויצט און לערנט תשובות חתם סופר און תשובות נודע ביהודה, און שוואל ומשיב, און נאך.

רבינו: רבי יוסף דוד (ה"ח ה"ג ראש כולל דברי יואל ב"פ שליט"א בנו של האדמו"ר מטשערנאווויטין) איז שטארק מצליח אין בארא פארק בעבודת ה' אינעם כולל.

האדמו"ר מטשערנאווויטין: ב"ה.

*

האדמו"ר מטשערנאווויטין: פון איין זייט זענען מיר אביסל נאנט קיין צאנז, אלץ דעם 'פתחא זומא' (זקינו הגה"צ ר' פנחס הלוי האראוויטין ז"ל דומ"ץ קאסוב).

רבינו: ער איז געווען א שטארקער צאנזער חסיד, א גארליצער חסיד.

האדמו"ר מטשערנאווויטין: ווען ער איז געווען איינמאל אין שינאווא אויף שבת, האט דער שינאווער רב געזאגט 'פאר'ן קאסובער דיין זאל מען אריינברענגען בראנפן אויף

לכבוש עיירות תחת ידם, וסופם ותהי להם הלבנה לאבן היינו בגדי לבנים שהיו לובשים היה להם לאבן גוף ולמכשול והחמר ר"ת חכם מופלא ורב רבנן (ווד ג, רע"ה). שהיו מחזיקים ומראים בעצמם היה לחומר כפשוטו למבוע ולפול בתוכו, ויפץ ה' אותם משם כי שם כלל היינו בעומתנו הרכים נתעורר על ידם קטטה ומריבה ושטאת חנם ונבלל שפתם שאין אחד יודע מזה שהשינו מדבר, עכ"ל.

3

כידוע שהרה"ק מראפשיץ זי"ע קידש ביום השבת על יי"ש, ששם לא הי' בנמצא יין, ולכן נקרא חמור מדינה, וכן נהג אחריו תלמידו הרה"ק מנצאנו זי"ע שקידש על יי"ש.

אמנם ראה מזה שכתב הגה"ק בעל מנחת אלעזר ממונקאטש ז"ל בנימוקי או"ח (פי ע"ב) שמה שהרבה חסידים ת"ח רוצים לסמוך על מעשה רב רבנן הק' בעל דברי חיים שקידש בבוקר על יי"ש, והביא ע"ז שהעידו לפניו ת"ח וזקנים שידעו בבירור אשר בהיות עוד מוק בעל דברי חיים טרם ימי זקנות כמה שבתות במדינת אונגארן נהג אז במדינה הלז כי איש אחר קידש בפניו מקודם על היין בברכת בורא פרי הגפן, והוא לקח כוס יי"ש ובירך שהכל וטעם מעט, ואח"כ נטל ידיו לסעודת שב"ק, וכפי הנראה ברור לא רצה לשנות המנהג בביתו בצאנו (פ"ק) שנהג לקדש על יי"ש ששם הוא חמור מדינה ומותר כ"ל, ומפני טעם ע"פ סוד שהיה לו ז"ל, וגם אולי היה קשה לו לשתות אליבא ריקניא יין, אך מפני שבמדינה זו אינו חמור מדינה, ע"כ יצא בע"כ מקודם בברכת קידוש על היין של אחר כ"ל ואח"כ טעם יי"ש כנוצר, עיי"ש.

ועי' עוד בספר דרכי חיים-צאנו החדש מה שסידר שם כל השיטות בזה.

גארליץ איז דאך געווען א מחלוקת וועגן דאס רבנות⁴ – האט זי געבעטן פונעם זיידן (מרן העצי חיים ז"ל) ער זאל נישט פארן קיין גארליץ, איז ער וועגן דעם נישט געפארן. אין שינאווא איז ער געווען עמליכע מאל, נאך בחייו פונעם פאטער, ווען ער האט געוואוינט אין טורנא – דאס איז שוין אלץ יונגערמאן – און ער איז אויך געפארן פון סיגוט קיין שינאווא.

האדמו"ר מטשערנאווויטין: ביים עצי חיים'ס חתונה איז דער שינאווער רב געווען?

רבינו: יא, ער האט חתונה געהאט תרנ"ו, און דער שינאווער רב איז אוועק תרנ"ט.

האדמו"ר מטשערנאווויטין: דער שינאווער רב איז געווען דארט אלץ רבי שלום אליעזר'ל.

רבינו: יא, אוודאי, די חתונה איז געווען אין טורנא (מקום מגורי הרד"ק מהרש"א ז"ל אבי הכלה), אין גאליציע.

האדמו"ר מטשערנאווויטין: דער עצי חיים איז אויך איינמאל געפארן קיין טשארטקוב (אל הרד"ק רבי דוד משה מטשארטקוב ז"ע).

רבינו: יא, איינמאל.

האדמו"ר מטשערנאווויטין: רבי יהודה'לע ז"ל (הגה"צ רבי יהודה'לע ז"ל מדזשיקוב-ירושלים) האט מיר פארציילט אז דער אהבת ישראל איז געזיצן קעסט ביים אמרי נועם, און ס'איז געווען אפגעשמועסט צוויי יאר דא, און צוויי יאר ביי זיין טאטן, נאך די ערשטע צוויי יאר האט ער געטראכט אהיים צופארן, און ער האט אינזיין געהאט אז אויפן וועג פארט ער אריין קיין צאנז, און דער אמרי נועם האט אים אריין גערופן און געזאגט 'ינגערמאן, איך וויל אז דו ווילסט פארן יעצט קיין צאנז, איך וויל נישט דו זאלסט פארן קיין

צאנז, דעמאלסט איז געווען עפעס צו טוהן,⁵ רבי יהודה'לע האט זיך צוקאכט אפשר א האלבע שעה, און געזאגט, 'איך קען נישט פארשטיין ווי אזוי דער שווער לאזט זיך אריין אין דעם איידעם'ס געשעפט, און דעם איידעם פארשטיי איך אויך נישט...' אזוי האט ער עס צעהן מאל איבער געזאגט.

רבינו: כ'האב געהערט אמאל פונעם טאטן ז"ל, אז דער נאסאדער רב (הגה"ק רבי אברהם ישע פריינד ז"ל) האט געזינגן צו פארן קיין צאנז, און זיין פאטער רבי משה ארי' (שה"י הראש הקהל בסיגוט) איז געווען א בעלזער חסיד, און ער האט געשיקט זיין זוהן זאל פארן קיין בעלזא. אבער ער האט מורא געהאט אז אויב ער וועט אהין געבן דאס געלט פאר זיין זוהן, וועט ער פארן קיין צאנז, האט ער מיטגעשיקט מיט אים א באגלייטער, און פאר אים האט ער אהין געגעבן דאס געלט (להוצאות הדרך), אזוי האט ער געוואוסט אז ער וועט פארן קיין בעלזא. ווען מ'האט שוין געדארפט אהיים פארן, איז געווען צוויי וועגן ווי אזוי אהיים צופארן, און דער נאסאדער רב האט געוואלט פארן דעם וועג וואס פירט קיין צאנז, און דער באגלייטער האט נישט געוואלט ער זאל פארן דעם וועג, אבער דער נאסאדער רב האט אים געזאגט, אז ווייל ער איז שוין געווען אין בעלזא, איז אויפן וועג אהיים קען ער אים שוין נישט אפהאלטן פון צו פארן קיין צאנז, בקיצור, מ'האט באשלאסן אז מ'וועט גיין פרעגן דעם בעלזער רב, פשוט אויף וועלעכן וועג מ'זאל פארן, האט דער בעלזער רב געענטפערט, 'אוודאי דארף מען פארן אויף דעם און דעם וועג, ווייל דער וועג פירט דאך קיין צאנז...'.

א' הנוכחים: דער קדושת יו"ט איז דאך געפארן קיין צאנז, און מ'האט געזאגט אז ס'איז א חידוש אז דער ייטב לב האט זיך באהאלטן כדי אז זיינע קינדער זאלן קענען פארן קיין צאנז.

4

היינו המחלוקה שנתהווה אודות הרבנות בעיר גארליץ, כי מרן הד"ח מסר את הרבנות בגארליץ למרן הייטב לב, ואחרי התלקות אביו כשעלה לשרת בעבודת אב"ד בק"ק דראהביטש, ישב על כסאו בגארליץ אחיו הרד"ק רבי שמואל ז"ל (עד יום פטירתו יום ט' מרחשון תרמ"ט ומס"ב בקראקא), ולאחר פטירתו נתתוה סכסוך בין בנו הגה"ק רבי ישראל יעקב יוקל מוואלאווא ז"ל לבין הגה"ק רבי ברוך מגארליץ ז"ל, (שה"י ג"כ חתנו של מרן הייטב לב ז"ל), כי הרד"ק מגארליץ טען כי אביו מרן הד"ח לא מסר את הרבנות בגארליץ לצמיתות רק נתנה לו ולא לזרעו, ולמעשה אחרי הדין תורה הידוע שהי' בענין זה נשאר שניהם רבנים בגארליץ, ומרן הקדושת יו"ט אמר להרד"ק מוואלאווא שיבוא למדינת אונגארין והוא ידאוג עבורו איזה משרת רבנות, ואז עזב את גארליץ ונתמנה לאבדק"ק וואלאווא.

5

ועי' בי"ג אורות (ח"א, עמ' ע"ה) שהאמרי נועם הי' חולק עם מרן הדברי חיים בענין אם יש חוקה בארעגדאר (עי' שו"ת דברי חיים ח"ב חו"ט סי' ל"ה, סי' ל"ו, סי' מ"ט, השמטה סי' ל"א), ועיי"ש שם שהוויכוח נמשך שאפילו כשהרד"ק רבי אהרן מבויטש שהיה בנו של האמרי נועם נשא את בתו של הרד"ק מצאנז, לא הגיע האמרי נועם לנישואי בנו, היות שכתוב בספרה"ק שאש ב' מחותנים אינם בשלום זה יכול להזיק ח"ו להיוווג, אמנם הרד"ק מצאנז נצטער על שלא הגיע ואמר שנטורי חברית אינם צריכים לחשוש מדבר זה, ושפיר היה יכול לבוא להשתתף בשמחת נישואי בנו.

רב געזאגט 'סיגומער רב מאכט קידוש', זאגט דער קדושת יום טוב כ'האב אינזין געהאט יוצא צו זיין. זאגט דער שינאווער רב 'איך האב אינזינען געהאט נישט מוציא צו זיין, האט זיך דער קדושת יום אייגענעמעלט און געמוזט מאכן קידוש, וועגן דעם איז ער שוין מער נישט געפארן קיין שינאווא, ער האט געזאגט 'אין צאנו האב איך מיך קיינמאל נישט אראפגעזעצט ביים טיש, מ'קומט צו א רבי'ן דארף מען האבן התבטלות, אז מ'מאכט א עסק פון מיר קען איך מער נישט פארן'.

דאס איז געווען דאס ערשטע מאל וואס ער איז געפארן קיין שינאווא, נאכ'ן דברי חיים'ס פטירה **הארמו"ר מטשערנאוויטץ**: ער האט געוואלט פארן קיין שינאווא אזוי ווי א חסיד.

רבינו: יא.

א' הנוכחים: ביים חידושי הרי"מ איז אויך אזוי געווען.

רבינו: יא. ער איז אוועק געפארן פונען באר משה פון קאזניץ.⁶

*

ודיברו אודות הכית השדושה המהודרת לעופות שבקרית יואל

6

כידוע שהחידושי הרי"ם נתגדל בילדותו אצל הרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע ואח"כ נשאר דבוק אליו בכל עיו, וכן אחר שנשתלק המשיך לנסוע להסתופף אצל בנו הרה"ק רבי משה אליקים ברעיה זי"ע, ופע"א נשתדק בנו של האון הנודע ביהודה עם הגביר רבי זלמן פונער ע"ה מווארשא שהיה מפורסם בעשירותו וגדלותו בתורה, והחתונה היה בעיר קאזניץ, והמחותנים היו מתנגדים ע"ד החסידות, והומינו גם את הרה"ק רבי משה אליקים ברעיה להחתונה, כי רצו להתחיל לפלפל עמו בלימוד, ולביישו ולהראות לכולם שאינו יכול ללמוד ח"ו, וכשהמועה הגיעה להח' הרי"ם התחפש לאדם מגושם והעמיד עצמו בשעת החתונה ליד רבי משה'לי, וכשנטלו ידיהם והתחילו את הסעודה, התחילו לפלפל בניהם, והחידושי הרי"ם נתערב בתוך דבריהם וביטל את כל דבריהם בגודל הריפותו, והמתנגדים נשתוממו ואמרו שאם א' מהחסידים חריף כ"כ, מי יודע גדלותו של רבם, ומיד שתקו.

ואחר החתונה הודה רבי משה'לי להחידושי הרי"ם ונשקו ואמרו לו: וויסן ואלסטו, ווען דו וואלטט מיר נישט פארענטפערט, וואלט דער טאטע געקומען פון עולם העליון מיר פארענטפערן, אמנם מני אז הפסיק החידושי הרי"ם לנסוע לקאזניץ, כי אמר: איך וויל א רבי'ן וואס מיר רייסן די אדערן, נישט מען זאל מיך קושן, והתחיל להתדבק בההדאי הק' ובהרבי'ר בונים מפרשיסחא, והחי הרי"ם אמר בסוף ימיו שיועד שכל התלאות שעברו עליו כשנעדרו רוב בני בחייו ורח"ל הוא מהצער שגרם להרה"ק מקאזניץ על עיבו את התקשרותו.

רבינו: ס'איז געווען אמאל א שטיקל תקופה וואס דער קדושת יום טוב איז ווייניג געפארן קיין צאנו, האט איהם דער צאנזער רב געזאגט 'פארוואס זעה איך דיך אזוי ווייניג?', האט דער קדושת יום טוב געזאגט 'ווען איך קום, קאסט מיר די שפען, און איך מוז מיך געזעגענען, מוז איך צאלן געלט. איך מוז שטעלן וויין, ס'קאסט געלט דאס שטעלן וויין' - דער קדושת יום טוב האט דעמאלטס געלעבט זייער בדחוקות - האט איהם דער דברי חיים געזאגט 'איך וויל דו זאלסט קומען יעדע פיר וואכן, שטעלן וויין זאלסטו איינמאל אין צוויי חדשים, זיך געזעגענען זאלסטו זיך איינמאל אין זעקס חדשים, אבער קומען זאלסטו איינמאל אין פיר וואכן'.

דער קדושת יום טוב איז אויך געווען אין בעלזא אויף א שבת ביי רבי יהושע'לע בעלזער.

הארמו"ר מטשערנאוויטץ: די מעשה מיטן נאסאדער רב איז אויך געווען ביי רבי יהושע'לע, יא?

רבינו: יא. און רבי יהושע'לע איז אויך אמאל געווען אין צאנו, ווען רבי ישעי'לע טשעחויבער איז א חתן געווארן אין בעלזא (אצל הרה"ק רבי יחיאל מקרלאוויטץ זל חתנו של הרה"ק מהרי" מבבלזא ז"ל), דער דברי חיים האט נאך דעמאלטס געלעבט, און רבי יהושע'לע איז געבליבן אויף שבת אין צאנו.

ווען דער דברי חיים האט געפירט טיש פריימיג צונאכטס האט ער געגעסן מיטן עולם, און דער בעלזער רב האט אויך מיט געגעסן. דער דברי חיים האט געזינגען 'שלוש עליכם' און געמאכט קידוש. די מנהג איז געווען אז קיינער האט נישט קידוש געמאכט ביים טיש, נאר מ'האט יוצא געווען פונעם דברי חיים, נאר אז ס'איז געווען א אדם חשוב. ביי דעם שבת וואס דער בעלזער רב איז געווען דארט, האט דער דברי חיים נאכן מאכן קידוש אים געזאגט 'בעלזער רב מאכט קידוש', האט דער בעלזער רב אויסגעטוהן זיין רעזשוואלקע, און ס'האט זיך ארויס געזעהן א טלית - ער איז געווען אנגעטוהן מיט א טלית - און ער האט עס ארויפגעלייגט אויפן שטריימל, און האט אנגעהויבן 'שלוש עליכם', ס'איז געווארן אין בית המדרש א גרודער פון דעם, קיינער האט זיך נישט גערישט אויף דעם... דער דברי חיים האט געוויזן אז מ'זאל זיין שטיל, און ער האט זיך אויסגעדרייט צו אים און געקוקט און געקוקט, א גאנצע צייט האט ער געקוקט אויף אים.

ס'איז אמאל געווען ווען דער קדושת יום טוב איז געווען אין שינאווא, און דעמאלטס נאך קידוש האט דער שינאווער

רבינו: ס'איז אין גאנץ אייראפע אזוי, סיי אין לאנדאן און סיי אין מאנטשעסטער, און סיי אין אנטווערפן, מ'איז בודק ביים צומת הגידין.

און כ'האב געפרעגט אין אנטווערפן, אויב מ'טרעפט נישט קיין טריפות, פארוואס איז מען בודק, האט מען געענטפערט, 'אייןמאל צי צוויי מאל א יאר טרעפט מען, אזוי האט דער נסיון געוויזן.

אפאר וואכן צוריק האט זיך געמאכט די פראבלעם פון צומת הגידין ביי אינדיקעס, כ'בין געווען איין טאג, און ס'איז געווען זייער אסאך פראצענט, און אז מ'איז בודק ווייסט מען וואו מ'האלט.

רבינו איחל להאדמו"ר ממשערנאוויטץ שליט"א אבי החתן
ולחתן ח"י ברכות לרוב
ונפרדו לשלום

רבינו: כ'בין פריער געווען אין בית השחיטה, און היינט איז דא פינעף פראצענט טריפה ביי צומת הגידין, ס'איז זייער אסאך.

א' הנרכחים: אויף דעם זענען דא ספעציעלע משגיחים.

האדמו"ר ממשערנאוויטץ: אונז עסן מיר טאקע נאר די פלייש.

רבינו: איינמאל איז געווען אסאך פראצענט טריפה פון דעם, אבער פון דעמאלטס איז שוין נישט געווען אזוי.

האדמו"ר ממשערנאוויטץ: ס'האט צומוהן מיט א 'זוירים' [מחלה] ביי די עופות.

רבינו: יא, אז עס כאפט זיך אריין אין פארעם.

א' הנרכחים: פאר א יאר פאר פסח האט מען אין מאנטשעסטער געטראפן מער ווי צעהן פראצענט, מ'איז דארט אייביג בודק, אבער מ'טרעפט נישט אייביג.

ביקור הרה"צ רבי יוסף מאיר האראוויטץ שליט"א

אדמו"ר מבת שמואל צבי ספינקא

בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א - בקרית יואל יע"א

יום ה' פרשת וירא תשע"א לפ"ק

האדמו"ר מספינקא: איז געדענקט איך אז ווען כ'בין געווען אלץ קינד ביי אים אין שטוב, ער האט געהאט א צורה א הדרת פנים, האט ער מיר געזאגט כענוונותו 'ינגעלעך, קוק אן, אזוי זעהט אויס א אלטער איד וואס שט נישט תשובה'.

כ'מיין אז דער מחותן האט מיר געזאגט אויף אים אז ער האט געענדיגט אפאר מאל ש"ס.

*

האדמו"ר מספינקא: ס'איז אינטערסאנט וואס כ'האב געהערט אז דער טאטע דער ברך משה איז אמאל געווען ביים חקל יצחק ביים טיש אין סיגוט, דער חקל יצחק האט געפירט טיש אין סיגוט?

רבינו: כ'האב נישט געהערט פון דעם.

דאס יא, אז ביי רבי ישראל'שע וויזשניצער (הרה"ק האהבת ישראל ז"ל) איז ער געווען.

האדמו"ר מספינקא: דער ברך משה איז געווען ביי אים, אדער ער איז געווען אין סיגוט?

האדמו"ר מספינקא: בא לקבל ברכת קדשו של מרן רבינו שליט"א
להגל שמחת נישואי בתו שתחי' למז"ט

רבינו: דער מחותן איז געווען דא, דער חתן האט דאך אויך געלערנט דא, דער חתן הייסט ישכר בער נאכ'ן סטראזניצער רבי'ן ז"ל,⁷ מ'זאגט אז ער האט זייער ליב געהאט צו לערנען אסאך גמרא מיט תוס'.

האדמו"ר מספינקא: ער איז דאך געווען א פעטער, ווייל זיין רעביצין איז געווען מיין באבעס מומע, איז ביי אונז געבליבן אז דער סטראזניצער איז א פעטער.⁸

רבינו: זי איז געווען פון די וויינבערגער משפחה (אהותו של הגה"צ רבי אשר יונה ז"ל מטעמקעשוואר והגה"צ ספורקא ז"ל).

7

ה"ה כ"ק הגה"צ רבי ישכר בער ראזנבוים ז"ל בנו של הרה"ק רבי איתמר מקרעטשניף טאדווערנא וחתנו של הרה"ק רבי בערצי מסאקמיר בנו של הרה"ק הרבי ר' מרדכי'לע מנאדווערנא ז"ע.

8

בזיוו"ש נשא כ"ק האדמו"ר מסטראזניץ ז"ל את הרבנית מבורשטין פאדעהיינץ שהיתה דודתו של כ"ק אדמו"ר רבי הערשעלע מספינקא בעל תפארת צבי ז"ל מצד זו הרבנית ע"ה.

האט געהייסן רחל, נאכ'ן ייטב לב'ס רעביצין, און ווען זי איז אוועק און זי האט איבערגעלאזט א שטוב מיט קינדער, האט ר' מאיר שטיין'ס מאמע גע'הלו'מ'ט אז רבי זושא'לעס רעביצין איז געקומען און זאגט איר, 'איך האב איבערגעלאזט א שטוב מיט יתומים, און ס'איז נישטא ווער ס'זאל אכטונג געבן, איז זי אריבערגעגאנגען אין שטוב, און זי האט געזעהן ווי אזוי רבי זושא'לע איז מוטפל מיט קינדער, און ס'איז נישטא ווער ס'זאל עפעס דארט אכטונג געבן און זארגן, איז זי געקומען יעדן טאג אינדערפרי אויסצורישן די קינדער.

האדמו"ר מספינקא: דעמאלטס איז געווען א מעשה ווען איינער פון די באמורער קינדער איז געווען א איידעם אין טשערנאביל...

רבינו: יא, רבי פיני'לע אויסטילער¹¹ האט זיך משדך געווען מיטן באמורער רב, זיין זוהן האט געהייסן רבי דוד (שנעקד'ה הי"ד).

האדמו"ר מספינקא: ביי די חתונה האט געדארפט זיין א חתן מאהל, און דער באמור רב האט נישט געוואלט לאזן בשום אופן, און ער איז נישט געגאנגען, שפעטער איז געווען א איבערקערעניש אין שטאט, האט דער באמורער רב געזאגט, נאך איין מאל אז כ'האב נישט געשטימט, ווייל דער ישמח משה האט דאך נישט געלאזט מאכן א חתן מאהל...

רבינו: יא, ער שרייבט זייער שארף...¹²

רבינו: ער איז געווען אין סיגוט אויף א חתונה, און דער זיידע ז"ל (מרן העצי חיים) האט שוין דעמאלטס נישט געלעבט.

דא איז אמעריקא האט אמאל געוואוינט אין קרוינהייטס א ווישאווער רב - שפעטער האט ער געוואוינט אין ארץ ישראל, אין תל אביב - כ'רעד מיט אסאך יארן צוריק, ער איז געווען רבי מענדעלע ווישאווער'ס א זוהן, רבי ישראל'טשע וויזשניצער'ס א אייניקל, און זיין רעביצין איז געווען א סיגוטער אייניקל, א קאלבסובער אייניקל, און זייער חתונה איז געווען אין סיגוט, איז דעמאלטס געקומען רבי ישראל'טשע וויזשניצער קיין סיגוט, און ער איז געבליבן אין סיגוט אויך אויף שבת שבע ברכות, איז דעמאלטס דער טאטע ז"ל מיט די גאנצע משפחה געגאנגען צום טיש שבת שבע ברכות וואס איז געווען מצד הכלת.

האדמו"ר מספינקא: דער ברך משה איז אלץ בחור נישט געווען אין ראצפערט ביים זיידן רבי שלום אליעזר'ל אין שטוב?

רבינו: ער איז געווען אין סיגוט, נאר ער איז געפארן אסאך קיין ראצפערט אויף ימים טובים און נאך.

האדמו"ר מספינקא: מיין באבע⁹ דערציילט אלץ נאך וואספארא התמדה ער האט געהאט, זי איז דאך אויפגעוואקסן געווארן אין שטוב אין ראצפערט, זי איז רבי זושא'לעס טאכטער.¹⁰

רבינו: רבי זושא'לעס רעביצין איז דאך יונגער היינט אוועק ל"ע, און די קינדער (בני רבי זושא) האבן זיך אסאך אויפגעהאלטן אין באמור (אצל זקנים הגה"צ רבי נפתלי דל אבד"ק באמור), ווייל זייער פאטער רבי זושא'לע האט נאכאמאל חתונה געהאט.

ר' מאיר שטיין פון וויליאמסבורג איז א ראצפערטער, און זיין מאמע איז געווען נאנט מיט רבי זושא'לעס רעביצין, זי

¹¹ ה"ה הגה"ק רבי פנחס טווערסקי מאוסיטלא ז"ל, ה' בן הגה"ק רבי מאטעלע מרחמיסטריווקא ז"ל, בן הגה"ק רבי יוחנן מרחמיסטריווקא ז"ל, בן הגה"ק רבי מרדכי ז"ל המגיד מטשערנאבא ז"ל - רבי פיני'לע ה' חתנו של הגה"ק מהר"ד ז"ל מבעלזא.

¹² ידוע מש"כ מרן הישמוח משה נגד המנהג הלז לעשות חתן מאהל בלילה שלפני הנישואין, וז"ל: "היות שכבר הוכרז במקהלות מגודל וחומר האיסור והעון הגדול מנשוא של ריקוד בחורים ובתולות יחד וכו' לכן ראיתי שצריך לעשות לזה גדרים וסגירות גדולים וראיתי כי א"א להסיר זה מכל וכל רק באם שלא יעשו ריקודין ומחולות בלילה שלפני החופה שקורין חתן מאהל שלא יעשו חתן מאהל כלל והעובר על זה לטר' חיווי' דרבנן דלית לי' אסוותא, ואזהרה גדולה על כל מי שיסדר קידושין לחקור על זה אם עשו חתן מאהל ואם עשו כן אז איסור גמור על כל אחד מישראל לסדר קידושין בישובים הסרים למשמעתי עד שיבאו לפני ויקבלו דינם ומי שלא יחוש לדברי יסדר קידושין הוא פורץ גדר ונשבעו נחש ולהשימוע נעם עליו ברכות טוב, עכ"ל.

⁹ ה"ה הרבנית מראצפערט בראויל תח"י וז' של הגה"צ רבי יואל בעער ז"ל אדמו"ר מראצפערט חותנו של ב"ק אדמו"ר מקרעטשניף רחובות שליט"א חותנו של אדמו"ר מבית שמואל צבי ספינקא שליט"א.

¹⁰ ה"ה הגה"צ רבי זושא בנו של הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפערט ז"ל וחתנו של ב"ק הגה"צ רבי נפתלי טייטלבוים ז"ל אבד"ק נירבאטור (אחיו של ב"ק הגה"צ רבי אהרן טייטלבוים ז"ל אבד"ק וואלאווע).

ס'איז אינטערסאנט וואס כ'האב געהערט פון א איד וואס האט געוואוינט אין ראצפערט, אז דער בעלזער רב איז געווען אין ראצפערט ביי די ערשטע קריג (בשנת תרע"ה). אבער ווייל רבי שלום אליעזר האט דאך דארט געוואוינט קודם, האט דער בעלזער רב נישט געוואלט קומען ווייל ס'איז נוגע צו פרנסה. דערציילט דער איד אז זיין מאמע האט אים פארציילט, אז רבי שלום אליעזר האט געשיקט א שליח מיוחד מיט א בריוו צום בעלזער רב אז ער זאל יא קומען, ווייל ער האט געהאלטן בענוותנות אז לכבודו וועט קיינער נישט קומען, נאר אז דער בעלזער רב וועט וואוינען דארט, וועט מען שוין אויך אריינקומען צו אים, וועגן דעם האט ער א פרעזענטליכע טובה אז ער זאל יא קומען קיין ראצפערט, און ס'איז געווען ביים בעלזער רב א חידוש אז א רבי זאל בעסן מיטאל קומען נעבן אים וואוינען, וועגן דעם איז ער דארט געפארן.

דאכט זיך מיר אז דער רב אין ראצפערט האט שוין נישט געלעבט.

רבינו: דער זיידע איז געקומען קיין ראצפערט (בשנת תר"ס) נאכדעם וואס רבי הערצקעלע ראצפערטער איז אוועק (שנסתלק בעיניו שנת תרנ"ח), דער רב האט געהייסן רבי שאול ראזנבערג, ווען ער איז געווארן רב ווייס איך נישט, אבער ער האט נאך געלעבט שפעטער אויך.

דער זיידע האט קודם געוואוינט - פאר ראצפערט - אין מעגלאש.

האדמו"ר מספינקא: יא, ער האט נישט געהאט דארט קיין פרנסה, די אידן דארטן האבן נישט פארשטאנען צו אים, און ער האט זיך נישט געטראפן דאס פלאץ דארט, וועגן דעם האט ער זיך אריבער געצויגן קיין ראצפערט.

רבינו: דער זיידע איז נאך געקומען קיין ראצפערט אסאך פאר די ערשטע קריג, און דער בעלזער רב ז"ל איז שפעטער געקומען קיין ראצפערט.

די מלחמה איז געווען שנת תרע"ה - תשעה באב תרע"ד האט אויסגעבראכן די קריג - און דעמאלטס איז מען אנטלאפן, און נאכ'ן זיין אין ראצפערט, איז ער געגאנגען קיין מונקאטש וואהר המלחמה נסע משם להאלאשיין ואח"כ חזר לבעלזא.

האדמו"ר מספינקא: און נאכדעם צוריק קיין בעלזא?

רבינו: יא. ראצפערט איז געווען א קליין שטעטל, און אז ס'זענען געקומען צופיל מענטשן, האט מען מורא געהאט,

*

האדמו"ר מספינקא: כ'געדענק ווען מיר זענען דא געווען - נישט מער געדאכט - ווען אונז האמיר חתונה געהאט, און מיין מאמע ז"ל איז אריין געקומען צום ברך משה, האט ער אים דעמאלטס געזאגט 'אז יעדע מינוט וואס ער איז אין קרית יואל איז אים א פארגעניגן, נאך שבעות איז געווען די סדר אז ער פלעגט בלייבן דא אין קרית יואל, און ווען מ'האט אים געלאדנט צו די חתונה, און ס'איז אים שווער געווען אריינצופארן אין שטאט, האט ער געזאגט 'מ'מאכט דאך נאך שמחות...', אינמיטן איז אריינגעקומען די רעביצין צוזאמען מיט מיין מאמע ע"ה, און געזאגט אז מ'ווערט יעצט דא מחותנים מיט ראצפערט און באמור (קרובים לרבינו בעל ברך משה ז"ל מצד ראצפערט, ולהרבנית ע"ה מצד באמור) א ערשטע קאזין, און נאכ'ן קריג אז מ'קען ברוך השם חתונה מאכן א אייניקל... האט ער געזאגט 'אויך וועל פארן און אויך וועל צוריק קומען', איז ער טאקע אריינגעקומען אין שטאט צו די חתונה, און ביינאכט איז ער צוריק געקומען קיין קרית יואל.

ס'שטייט אין ספרים (עי' ב"ג אורות ח"א עמ' ער"ב שכ"כ הגה"ק מגאליץ ז"ל) אז אין עולם העליון טרעפט מען זיך די ערשטע מיט מחותנים, און דער רבי איז דאך אויך דא א מחותן.

*

האדמו"ר מספינקא ביקש את ברכת רבינו

ואמר: ביידע זענען מיר דאך תלמידים סיי דער חתן און סיי אויך (שלמדנו כאן בהשיבה הק' שבקרית יואל יע"א)

ורבינו האציל עליהם מברכות קדשו

ונפרדו לשלום

בארייכערט אייער זומער וואקאציע מיט די אינהאלסרייכע אוצרות

באזונדערע
פאמיליע
אפטיילונג:



פאר האלסעיל רופט:
718-473-9671



"אוצרות"

די גאר אינהאלספולע אויסגאבע
וועלכע בארייכערט די שטובער
פון טויזנטער אנשי שלומינו
איבער די גארער וועלט

אין די זומער וואכן קענט איר באקומען די "אוצרות" ביי די פאלגענדע פלעצער:

Liberty

מחנה ישיבה לצעירים ד' סאטמאר
מחנה מבצר התורה ד' סאטמאר

Woodridge

ספרים סטאר -
Buy Rite Supermarket
Lake House Hotel

Fleischmens

מחנה ויואל משה ד' סאטמאר -
פליישמאנס

New Hampshire

בעטלהעס, ביי די מקוה

South Fallsburg

Landau's Supermarket
Barron's Grocery
מחנה בית רחל ד' סאטמאר - גראסערי

Woodburn

Woodburn Supermarket
Alladin Grocery
קרית ברך משה ד' סאטמאר - מקוה
הכל בספר - ספרים סטאר
קלויזנבורג אינגל קעמפ - גראסערי

Lake Sholdrake

Save Rite Supermarket
מחנה באר התורה ד' סאטמאר
מחנה היכל התורה ד' סאטמאר

Monticello

Farsite Grocery
Green Fresh Supermarket
קרית ויואל משה ד' סאטמאר - מקוה
Mountain Food Supermarket
מחנה רב טוב ד' סאטמאר - גראסערי
נחלי אמונה גראסערי
מחנה קרן התורה ד' סאטמאר

Swan Lake

Tybergs Supermarket
נועם אלימלך - מקוה

White Lake

All Fresh Supermarket - לפידות



כי תקדמנו ברכות טוב תשית לראשו עטרת פ"ז

ברגשי הוקרה, נקדם בברכה בזאת השורה, את פני ידידינו החשוב
האדם היקר באנשים, לבו ער וחם לכל דבר שבקדשים, תומך
נלהב למוסדותינו המעטירה, נודע בצדקת פזרונו לשם ולתפארה,

הרבני הנגיד הנכבד, רודף צדקה וחסד



לרגל בואו בשערי עירינו

יהא בואו לברכה, ובכל אשר יפנה ישכיל בהצלחה, וימשיך בפעליו
הכבירים לפרט ולכלל מתוך הרחבת הדעת, ובשכר זאת ברכת ה'
תלוה אותו בכל עת, וכל טוב סלה.

המקדמים פניו בכבוד ובברכה
הנהלת המוסדות

גם אנו מקדמים פניו בתודה ובהערכה

יקותיאל יצחק בראך יחזקאל ראטטער

קמחא דפסחא "ידי חסד"

שע"י קהל יטב לב ד'סאטמאר

בני ברק

תודה וקול זמרה

מריחוק מקום וקירוב ליבאה, וברגשי הוקרה והודאה, נשגר
מזלא טבא וגדיא יאה, למע"כ ידידינו היקר והנעלה, מופלג בכל
מידה טובה ומעלה, עושה ומעשה למענינו ברוח מסורה, מסור
בלב ונפש לקהלתינו המעטירה,

ידידינו היקר והנעלה, נחמד למטה ואהוב למעלה

הר"ר **יצחק זאב שווארטץ** הי"ו

אב"י בעיר תהילה קרית יואל יע"א

לרגל השמחה שבמעונו, קול ששון וחדוה בארמונו

בהולדת בתו שתחי'

למזל טוב

צרופה בזה ברכתינו המרובה, בכל לשון של הודאה
וחיבה, שיזכה לגדלה ולחנכה על מבועי התורה, לשם
לתהילה ולתפארה, וירבה לעמוד לימינינו לרומם קרנינו
במידה גדושה, ובשכר זאת יתברך בכל ברכאן דנפישא.

המברכים באהבה והערכה, אסירי התודה והמכרה

קמחא דפסחא "ידי חסד"

קרית יואל בני ברק יע"א

צאתכם ובואכם לשלום

דרך
צלחה

ה' ישמור
צאתך
ובואך

לשמרך
בכל
דרכיך

כי
מלאכיו
יצוה לך

אלקא דמאיר עננו

שייערע אידן

אצינד אין די זומער וואכן
ווען יעדער לאזט זיך ארויס
אויף די וועגן

און ס'איז באקאנט וואס חז"ל זאגן
כל הדרכים בחזקת סכנה

פארגעסט נישט
מיט צונעמען אונזער
"רבי מאיר בעל הנס"
פושקע

צו שטיצן די הייליגע צדקה פון כולל עצי חיים

און די זכות פון רבי מאיר בעל הנס
וועט אייך זיכער באגלייטן
אויף טריט און שריט

כולל עצי חיים

צדקת

רבי מאיר
בעל הנס

מיטום של ומוחל ק' ועליל לבית
סעוט • סאטמאר

אלקא דמאיר עננו

שתוליבנו לשלום ותצעידנו לשלום
ותדריבנו לשלום ותסמכנו לשלום
ותגיענו למחוז חפצנו לחיים לשמחה ולשלום
ותצילנו מפף כל אויב ואורב ולסטים וחיות רעות בדרך
ומפל מויני פרעניות המתרגשות ובאות לעולם... שומע תפלה

די בכל אתר ואתר בכל מקומות מושבותיהם

וויילאמסבורג • בארא פארק • קרית יואל • מאנסי
לעיקוואד • מאנטריאל • אוסטראליע

ברכת מזל טוב

קריית יואל

הולדת הבנים

תארא פארק

הולדת הבנים

הולדת הבת

לייב מיט על

מזאנסי

ילדת הבן

בני ברק

וולדת הבן

יולדת הבנות

שלום ראזמאן

אִירוֹסִי הַבַּת

עקיבא ווייס

זימאן הרץ

ב' אברהם זאב שווייטמאן ז"ל

1. *Pharmaceuticals*

דויליאמסבורג

הולדת הבנים

הולדת הבנות

ס לעפקאוויט

מאנטשעס טער

הולדת הבנים

ר' אברהם יצחק וואלטער נ"י
ר' אלטער אלי' שעכטער נ"י
חתן ר' מאיר צבי יונג נ"י

אִירוֹסִי צֶאֱצֵאִיהֶם

ר' יודא מנחם זאב כ"ץ נ"י, קרית יואל	החתן חנני' יו"ט ליפא נ"י	ר' יושע שמאי' נ"י, קרית יואל
ר' משה יוסף שווארץ נ"י, קרית יואל	החתן יקותיאל יודא נ"י	ר' שמואל דוד וויינבערגער נ"י, קרית יואל
ר' אלכסנדר ראזנפעלד נ"י, וויליאמסבורג	החתן ברוך אברהם נ"י	ר' חיים איזראעל נ"י, בארא פארק
ר' יחזקאל פי שער נ"י, בארא פארק	החתן אברהם עביר נ"י	ר' יעקב הערש ראזנוואסער נ"י, וויליאמסבורג
ר' מאיר טווערסקי נ"י, לאנדאן	החתן משה נ"י	ר' שלמה בער קאוויטש נ"י, לאנדאן
ר' צבי אליעזר מאמאר שטיין נ"י, לאנדאן	החתן פליטיאל נ"י	ר' בן ציון לעבאוויטש נ"י, לאנדאן

נישואי צאצאים

ר' ישראל חיים שטעסל נ"י, קרית יואל	החתן אשר מאיר נ"י	ר' אהרן קרויס נ"י, לאנדאן
ר' ישראל בניציון פערל נ"י, קרית יואל	החתן שמואל אליעזר חיים נ"י	ר' דוד ארי' אקער נ"י, לאנדאן
החתן יואל נטע מאיער נ"י, בארא פארק	הרב ישראל דוב ווארפמאן, מאנטשעסטער	



צו מעלדן א שמחה קען מען זיך פארבינדן צו:

011-972-527648437 און אין אר"י 845-662-5579